

güney

AYLIK SANAT DERGİSİ

HALİM UĞURLU
SAMİM KOCAGÖZ
METİN ELOĞLU
MEHMET SALİHOĞLU
BEHİÇ DUYGULU
ÜMIT YAŞAR
M. ALİ CİMCOZ
Giuseppe Ungaretti —
TALAT SAİT HALMAN
Langston Hughes —
ENGİN AŞKIN
Antonio Machado —
SABRİ ALTINEL
Charles Simic —
İLHAMİ EMİN
B. İBRAHİM ROGOVALI
Alaine —
NUR TÜRETKEN
SİYAMİ ÖZEL
ATIF ÖZBİLEN
YÜKSEL YAZICI
T I R A J E
AVNİ ARBAŞ
SEFER ÖZTÜRK
ÜLKÜN TANSEL
ERGÜN EVREN
CELAL ÇUMRALI
ERCÜMEND KALMIK
SEMİRAY A. EKBERZADE
NEDİM ORTA
M. SAMİ AŞAR
MUZAFFER BUDAK
SELAHATTİN KOÇAK
YILDIZ AKINCI
YALVAÇ URAL
S. YAVUZKAPLAN
TAHSİN ŞENTÜRK
ÖMER AŞICI
AYDIN YALKUT
M. AGAH ÖNEN
A. KARASÜLEYMANOĞLU
AYTEN UYAN
MERAL KIZILTAN
KENAN ERCAN
VEDAT GÜLER

Fotoğraf — Ara Güler

güney güney güney güney güney güney

SAYI : 42

MART 1971

250 Krş.

KİTAPLAR □ HALİM UĞURLU □ DERGİLER

SEN KRALDIN TAÇSIZ /
ŞİRLER / MUZZEZ MENE-
MENCİOĞLU / İST. 1971.

Bayan Menemencioglu'nun bu yeni betiğinde de, o kendine özgü şiir acununu kurcaladığını, dışisel yapısının bir güzelleme niteliğinde yansıdığını görürüz. 32 şiirin sunulduğu betik, "zarf" olarak da gerçekten zengin bir beğeni, titizlik ürünü. "Benim Ne Suçum — Bekleme Duraklarında Seni — Huyun Ayaklar Altında — Böyle Yalan Görmedim" gibi şiirlerinde kişiliğini, yaşama eğilimlik, somutlayıcı tutumunu belirgince saptıyor. Ne var ki, kolayına toplumcu özentilerine de rastlıyorsunuz ve yadırgıyorsunuz şairini. Örnek verelim : Bir Atımlık Kurşunla... Yine de sanatçının bu yeni betiğiyle, EMİ'den epey ötede bir aşamaya vardığı kolayca söylenebilir.

KÖPRÜ / ŞİRLER / İTİR
GÜRDEMİREL / İST. 1971

Gürdemirel de başka bir bayan ozanımız, KÖPRÜ, 3. betiği. Daha önceki yıllarda UMUT DALI'nı söz konusu etmişim, bir başka dergide. İkinci betiği "Umut Dalı", epey ilgi görmüştü. KÖPRÜ'de 42 şiiri var ve hemen tümü de öyküsel türden, Olumlu diyemeyeceğimiz bu tutkusundan tezce caya, bilirse bayan Gürdemirel, gerçekten etkin bir doruğa erişebilir kanısındayım.

DÜNYAYA BAKIŞ / RAD-
YO PROGRAMLARI / ERGUN
EVREN / 1971.

Ergun Evren, "Çukurova Radyosu Müdürü" olarak, sanat yaşamına ilk kez atıldığı güneyin Mersin'inde bulunuyor. Şiirden müzikli oyuna dek çeşitli dallarda ürünler vermiş

bulunan EVREN'i, okurlarımız daha çok, geçen yıl yayımladığı ve epeyce yankı uyandıran şiir betiği SİHİYA'dan NORA'ya ile tanır. Radyo programlarına da alınan DÜNYAYA BAKIŞ, uzun çalışmaların ürünü olup ilginç konuları kapsamaktadır. Betik'e bir sunuş yazan M. Sami Aşar dostumuzun belirttiği gibi, "...Kişi bir solukta okuyuyor ilginç ve o oranda düşündürücü olayları. Konuları, buluşları birkaç kez okuyup, yarınki dünyasını kuruyor kendi imgelerinde..."

MENEKŞELENDİ SULAR /
ŞİRLER / GÜLGÜN KOÇ-
MAN / KEMAL MATBAASI /
ADANA 1970.

1942 doğumlu gencecik bir ozan Bayan Gülgün Koçman, halen Mersin'de görevli, öğretmen. Yer yer güçlü dizeleri kap siyan şiirleri var betiğinde.

"Bir başka akşamları inen denizlerime" dizesi ve buna benzerleri, hiç kuşkusuz bir rastlantı değildir. Ama ne ki, o kadını duygusalının doruğuna erişmiş bir kez; nasıl kurtulacak? Diyeceğim şu: Kişisel konuları, sorunları bir köşeye iter, duygularında ölçülü olursa; nice sanatçılar çıkarmış o güzelim güneyi, bir kez de KOÇMAN için selâmlıyacağız günler uzaklarda sayılmaz sanıyorum.

DENEMELER / Denemecilerden Derlemeler / İ. KEMAL KARADAYI / Deniz Yayınları, 1971.

İsmet Kemal Karadayı, hukukçu, Niğde C. Savcı Yardımcısı, Şimdiye dek yayımladığı 5 kitaptan ikisi "meslek" i ile ilgili ve "yılın başarılı hukukçusu" seçilmesine neden olmuştur. Çabaları içinde DENEME'ye özel bir yer ayıran Karadayı'nın elimizdeki betiği de bu türden. Antoloji niteliğindeki "Denemecilerden Derlemeler" de şu adları sıralamakla yetineceğiz: Montaigne, A. Gehlen, T. S. Eliot, A. Camus, N. Ataç, S. K. Yetkin, M. Jacop; S. Eyüboğlu, A. Gide, J. P. Sartre, T. Mann, R. M. Rilke, Schopenhauer, Beauvoir, B. Russell, A. Einstein, Alain, H. Laski.

UMİT SOKAĞI, Ergül TÜRE'nin şiir betiği. Ederi 250 kş. (Sakarya Mah. Armağan Sok. 4/5 Cebecei Ankara)

KIVILCIM, Deniz YEŞİLİRMAK'ın şiirleri. İst. 1971 Eflâ-tun Yayınları, 5 TL. (P. K. 36 Fındıklı/İst.)

AŞKIN KADERİ, Arif GÜLLER'in şiir betiği. Kendi yayını, 5 TL. (P. K. 958 İstanbul.)

TÜRK DİLİ Dergisi'nin Mart sayısı (ELEŞTİRİ ÖZEL SAYISI) olarak çıktı. Ederi 10 TL.

basın rehberi

bu rehberde:

- Basın işleri kanunları, kararlar, yönetmelikler
- Tuğluklar ve kuruluşların görevleri ve yetkileri
- Tuğlukların görevleri, yetkileri, kuruluşları
- Tuğlukların kuruluş ve kuruluşları
- Tuğlukların kuruluş ve kuruluşları

bu rehberde:

Yayınlar

Fiyatı: 300 TL. 30 kuruş. Kitapçıda mevcut

Ölçümleri: 10x15 cm

ADRES: Yurt Tesisleri P.K. 36 Yenisehir - ANKARA

olan-biten

- Türkiye Sanatçılar Birliği'nin yeni lokali, Taksim'de, Aydede Caddesinde 4 No. lu Kivilcim apartmanının üst katında, 13.2.1971 günü verilen bir "Ayakbastı Kokteyli" ile açıldı. İstanbul'u ve konuk sanatçıların katıldığı bu kalabalık kokteyilde, başkan Orhon M. Arburnu açık seçik bir konuşma yaparak, böyle bir yerin varlığının önemini ve yaşaması için içten ilgilere duyulan gereksinimleri belirtti.
- Değerli çevirmen Şerif Hulusi de, Cahit İrgat ve Kemal Tahir'den sonra akademi'deki saygınlık nedeniyle hastaneye yattı. Güney'den kendisine çok geçmiş olsunlar.
- Öykücü Metin İkkin, son aylarda yayıncılığa hız verdi. Peşpeşe çıkaracağı betiklerin ilki Halil Kocagöz'ün son şiirleri: UZAY DUVARLARI Metin Eloğlu'nun "desen" leriyile.
- Tahir Alangu, ilkyaz başı yeni bir "balkan gezisi" ne hazırlanıyor, çağrılı olarak...
- 15 gün süreyle ülkemizde bulunan Azeri yazar Cengiz Hüseyin'in 1/3'ünü hazırladığı "Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi" yakında Azerbaycan da yayınlanacak. Antolojide şu ozanlarımız varmış: Cahit Sıtkı, Oktay Rifat, Melih Cevdet, Cahit Külebi, H. İ. Dinamo, Nev-

zat Üstün, Rifat Ilgaz, Metin Eloğlu, F. H. Dağlarca, C. A. Kansu...

- Ressam Avni Arbaş buradaki konukluğunu nisana değin uzattı. Dolayısıyla eşi Henriette de geldi Fransa'dan ve bu dönüş ertelenmesi dostları için bir sevinç vesilesi oldu.
- Sanat eleştirmeni Hayati Asilyazıcı'nın kurduğu SİNAN YAYINLARI sürekli olarak ilginç yapıtlar yayınlamak yolunda...
- YEDİTEPE'nin yönetimine Amiş Meriçelli de katkıda bulunacak; yeni çabasında başarılarına ermesi dilegimizle.
- "Memet Fuat'ın Seçtikleri - 1971" in olumsuz yankıları, tepkileri hâlâ sürüp gidiyor, doğal olarak.
- İlhan Berk, şiirini yine yeniledi; tâ 1940'lardaki "Servetifunun - Uyanış" dönemine dönerek...
- Ümit Yaşar Oğuzcan yine yoğun bir çalışma döneminde. Peşpeşe hazırladığı ve yakında yayınlanacak betiklerini şunlar: İş Bankası Kültür Yayınları'ndan "Şairlerin Seçtikleri", Milliyet Yayınları'ndan "Çocuk Şiirleri" ve kendi yayını olarak son şiirleri: ÖNCE SEN, SONRA SEN!
- Cihat BURAK'ın Galeri 1'de 29 ocakta açtığı resim sergisi 17 şubatı dek sürdü. Bunu, aynı galeride ÖMER ULUÇ'un sergisi izledi, NURAN ERUYSAL, ilk kişisel resim sergisini 26 şubatı Harbiye Şehir Tiyatrosu Fur-

ayesinde açtı. A Y H A N KURTOĞLU'nun 3'üncü a.ğaç işleri sergisi ise Taksim Sanat Galerisinde idi.

- Eflâ-tun Dergisi sahibi NUŞİN KAVUKÇUOĞLU Beyoğlu Olgunlaşma Galerisinde, PİYALE GÖNÜLTAŞ Bartın'da İTİR GÜRDEMİREL Ankara'da şiirlerini sergilediler.
- Dostumuz Dr. CELÂL ARABACIOĞLU, Yeni Adana Gazetesi'nde bir süredir yayınlamakta olduğu AİLE PLANLAMASI konusu üzerine 20 şubatta Adana Belediye Tiyatrosu salonunda bir konferans verdi.
- Peyderpey sonuçlanmakta olan TRT sanat yarışmaları üzerine, ancak önümüzdeki sayımızda değinebileceğiz.
- Ancak şunu hemen belirtmek isteriz ki, dergimiz yazarlarından dostlarımız HALİM UĞURLU ile HALİL UYSAL, şiir dalında birincilik ödülleri; MEHMET SALIHOĞLU ise, Deneme türünde (üç ayrı denemesiyle) üç başarı ödülü kazanmışlardır. Kendilerini candan kutlarız.

Yeni Yayınlar

AYLIK FIKIR, SANAT ve BİBLİYOGRAFYA
DERGİSİ

Yıllık abone (12 sayı) 40, altı aylık 20 TL.
Adres : P. K. 60 Yenisehir — ANKARA.

ROMAN, ROMANCI..

Samim Kocağöz

Geçenlerde bir toplantıda, aydın geçinen bir dostumuz, vakit geçirmek için, eğlenmek için arasına roman okuduğunu söyledi. Yine bir hanım komşumuz da -yüksek öğrenim yapmış- romancıların niye bu değin hafif bir işle uğraştıklarını, daha doğrusu, doğru dürüst bir iş tutmayıp da, niçin "herzeyle" uğraştıklarını sordu. Elbette bu konuşmalar, bu değin açık olmadı; kibarca, nazıkçe yapıldı... "Herze" denilmedi de, demek istendi! Sonra birdenbire, benim aralarında olduğumu sezip, fena bozuldular.. Özur dilercesine birtakım sözler ettiler, Hepsini hoşgörü ile dinledim. Vardır benim böyle yakınlarım; okuldan, üniversiteden arkadaşlarım.. İnsanlara zorla istediğiniz konuda söz ettiremezsiniz ki... Eğer dostlarınızla iyi geçinmek istiyorsanız, ters bir adam değilseniz, kavga-yı hiç sevmezseniz, onların sevdiği, istediği konularda konuşacaksınız. Örneğin, bir arkadaşınız "kulüp" hastası; ona rastlar rastlamaz: "Yahu, nedir şu sizin X'in hali?" diyeceksiniz.. Ama, X'in halini bilin bilmeyin... Bu konuyu açtınız mı, Karşıyaka'dan İzmir'i rahat rahat bulursunuz. Vapurun Konak iskelesine nasıl vardığını anlamazsınız... Diyeceğim, ben, her dostumun bamtelini bilirim; bu yüzden herkesle iyi geçinirim. Çünkü yine bilirim ki, "ağaç fidan iken eğilir". Ben bu kişileri patlasam çatlasam adam edemem.. Sonra arada bir maç sözü etmenin, maça gitmenin de hiçbir kötülüğünü görmedim. Üstelik gençliğimde top da oynadım. Dünyası dar olan kişilerle uğraşılmaz; temelden bir eğitim işidir bu. Uzatmıyalım, romanın eğlence vardır eğlencelik romanlar- olduğuna savunan dostuma, romancının herzeyle iştigal ettiğini söylemek isteyen bayana sordum: Siz dans etmesini bilir misiniz? Bayan atıldı: "Aa! Elbette.." Ben; "Dans etmesini bilmem.. bilmediğim için de sizinle dans edemem, ayağınıza basarım." karşılığını verdim. Onlar, ne demek istediğimi belki hâlâ düşünüyorlardır. Öfkelenmeseydim, bu sözleri de etmezdim. Şimdi roman ve romancı üzerine düşündüklerimi şuracıkta özetlemek istiyorum; belki gözlerine ilişir de, -anlamasalar bile, hiç değilse beni niye darılttıklarını sezerler...

★

İnsanoğlu kendisini bildirebili, yaşantısından, içinde bulunduğu "ân" dan mutluluk duymamıştır. İçinde mutluluk duyabilmek için, ya geçmişinin ya da -çoğu- geleceğinin gözü açık düşünüyü görmüştür. İkel çağlardan bu yana sanat, kişinin (insanın) daha iyiyi, daha güzeli özlemesinden doğmuş, gelişmiş; gözü açık gördüğü düşlerin bir anlatımı olmuştur. Sanatçı da kişi adına, toplum adına, kişinin ve toplumun gördüğü düşleri anlatabilme yeteneği olan bir kişi olarak ortaya çıkmıştır.

Beşlik

Yün yumağından niye esirgediler o törpülenmiş iği
Ah makına yokluğunda köseleyi diken çuvaldız
Seni bugünlere saklamak çocukluğumun içeriği
Ve bir düş yorgunu kerevette uyur şimdi ikimiz
Kâh tuza kâh şekere banılan mayhoş çakaleriği

Metin ELOĞLU

Roman, klâsik çağın tiyatrosu gibi, destanların anlatımından çıkan bir türdür. Eski EFES'li bir romancıdan ve romanından haberimiz var. Ama, Rönesans'a gelene değin roman sanatının tarihi, bizce, oldukça karanlıktır. Rönesans'da destanların desteği ile yeni keşiflerin serüvenlerini yazmaya girişenler ortaya çıkmış, bunlar ayrıca BİNBİRGECE masallarından etkilenmişlerdir. Bu etki, biçim bakımından, gününün insanlarına, topluma yönelmesine karşın, BOCCACIO'da (1313 - 1375) açıkça görülür. CERVANTES (1547 - 1616), ilk destan - roman'a başkaldıran, romanın yüzünü geleceğe çeviren, insan kaderi üzerinde söz sahibi olmasını sağlayan bir yazardır. Denebilir ki, bu yazardan sonra roman, toplum içindeki bireyi, başka bir deyişle, insanın gözü açık gördüğü, geleceğin daha iyi, daha güzel yaşantısının düşünüyü ele almaya başlamıştır.

19. Yüzyılda roman, iyice gelişmiş; toplum ve insanı ayrı ayrı ya da birarada incelemeye girişmiştir. İnsan, toplum, insanla toplumun ilişkileri romanın baş konusu olmuştur. Giderek roman, insan ve toplumun daha iyiyi, daha güzel yönelmesi için araştırmalara girişmiştir. Bu araştırma, bilim kurallarına uymaz. Romancı, insanı ve toplumu incelerken, bilim adamı gibi elinde kalem - defter, kopyayı çalıp içeriye girmez. İnsanı ve toplu-

mu olduğu gibi yakalayabilmek, görüp anlayabilmek için romancı, onları kapı arkasından dinler ya da -ayıptır ama, anahatar deliğinden gözetler. İnsan ve toplumun gözü açık gördüğü düşleri sezmesini, duymasını bilir. Bu konuda doğuştan yeteneğe sahiptir. Roman, yöntemsiz bir bilimdir: Her romancının kendisine göre bir yöntemi vardır. Bu yöntem, duygu, sezgi, imgelem (muhayyile) yeteneğinden ve bu yeteneğin sağladığı çağrışımlardan doğar; köklü, genel kültürü romancının bu yöntemini tamamlar. Romancı, bilimin inceleyemediği insan ve toplumun bilinmeyen ruhsal derinliklerine inmesini bilir; insan'la toplum'un, bilim'in çözemediği ilişkilerini bulup meydana çıkarır. Daha iyiyi, daha güzel ulaşabilmek için romancı, KİŞİ'yi yüreklendiren bir sanatçıdır. İnsana kendi kendisini öğretmeye çalışır; çıkar bir yol bulmak için düşünmeye zorlar.

Bence romancı, içinde yaşadığı toplumun bir tutsağıdır. Bir başka deyişle, romancı ve roman; içinde yaşadığı toplumun, yansıttığı kişilerin bir aynasıdır. Ama, geleceğe, toplum ve insandan aldığı ışığı yansıtmaması bilen bir kişidir romancı...

Bütün bu söylediklerimi, yazı ile yapılan sanatların hepsine de uygulayabilirsiniz: Hikâyeye de, tiyatroya da, -az çok- şiire de...

Devrimci Edebiyat Devrimci Şiir Sorunu

Mehmet Salihoğlu

Devrimci edebiyat deyimi, değişik kavramlar yansıtan bir deyimdir. Kimisine göre, bir ülkede devrimi hazırlayan, onu yapacak ortamı, bilinçlenmeyi isteyerek yaratmaya çalışan edebiyattır. Kimisi de, devrimci edebiyat deyince, devrim geçirmiş ülkelerin edebiyatını anlar. Devrim düşüncesi eylem haline gelmiş, yaşantısının dokusuna işlemiş olan böyle bir ülkede sanatçı, kendisi için devrimci özel bir çabayı gerektirmeyen bir ortam içinde bulunduğu için, yeni yaşamı yapıtına aktarırken çok doğal bir yaratış içinde bulunur. Masaya otururken, bir önyargısı yoktur. Bir öğretinin buyruğunu duymaz içinde. Bir önderin, ya da önderler kadrosunun gölgesi izlemez onu. Yeteneğiyle, eğitimden, ekinde elde ettiklerini birleştirince, dolup dolup boşalma gereksinmesi duyar. Yaşamı kendi "mizaç" merceğinden, yeni bir açıdan yansıtır. Bilinçli, egemen bir

yanı da olsa, sanat yaratışlarının en ayırıcı özelliği, kendiliğinden (spontané) oluşu değil midir?

Bu kendiliğindenlik, dış baskılarla; ya da öğretisel iç buyruklarla bozuldu mu, başka bir deyişle, devrimci olmayan ama devrime susamış bir ülkede de yaşamakta olsa sanatçı, yapıtını, öçlenen devrimin ilkelerine, ortamına, estetik kaygulardan, biçimsel kaygulardan koparak propaganda aracı yaptı mı, sanat güme gitmiş demektir. Tersî pek görülmemiştir bunun.

Sanatı salt propaganda olarak görenler yok mu? Elbette var. Örneğin U. Sinclair. Bu topluncu Amerikan yazarı, bir üst yapı kurumu olan sanatı, topluncu öğretinin kurucuları olan Marx'la, Engels'in düşlelerinden bile geçirmedikleri biçimde, yobazca bir tanım kalıbına sokarak, onu devrimin elinde bir propaganda aracı gibi görmüş, tarihsel akış yönüne tipatip uymadıkları i-

*Doğuştan aldanır kişi;
Bir yalandır yaşamak, ucuz!
Kimbilir hangi ozanın söylediği
Bir yalandır ölmek kuşkusuz.*

*Bizi hep oldattılar öyle ya
Hep yalan bu şeyler, hep yalan bu doğa,
Ve en büyük yalan bir gün Allaha
Ödenecek can borcumuz!*

*Peygamberler ki; o şom ağızlılar;
Yalan söylediler, yalan yazdılar!
Küfürler, dualar, ilâhiler, şarkılar...
Ne kadar da belli kör olduğumuz!*

*Güneş, deniz, yıldızlar, manzara,
Nereye baksan tadımlık bir sofraya,
Geceler, düşler, kadınlar ve sonra;
Bir yasak yemiş; tatsız tutsuz!*

*Eski bir bohçayız biz, yamalı, yırtık
Açsalar içimizi boydan boya karanlık...
Şu kirlî paçavraları toplayın artık
İnanmak bir yalana bütün suçumuz.*

*Düşün! Kim söylemiş bu yalanları?
Hangi boşboga, hangi Tanrı?
En iyisi sevmek yine insanları,
Ki bir yalandır sevmek; sonsuz...*

ÜMIT YAŞAR

çaptan düşmüş bir kadındı. Az ötede Tez Gel Aya'sı sokakta kabak kızartıyordu.

"Ulan bunların hepsi çürüğe çıkmış görmeyeli" deyip yürüdü.

Yunus'un evine bu sokaktan gidiliyordu.

Geniş evleri bir duvar çekilerek ikiye bölünmüş, iki kanatlı deveci kapısı kalkarak yerine kavak tahtasından, "çakma" yeni bir kapı konmuştu. Kapı koluna uzanıp önce başını soktu.

"Yu."

Ardını getirmeden onu yer odasından çıkar gördü. "Saçları bembeyaz olmuş her-

Sonu 15. Sayfada

UMUTSUZ BİR TÜRKÜ

Evin üst katına çıkmış eski kapıları, kalıp tahtalarını organla bağlıyor, avluya sarkıtıyordu. Karısı ipi çözüyor, inenleri duvara sıralıyordu. Güneş sabah sabah terası yakmaya başlamıştı. Şimdiden ter kokuyordu. Ağır bir kapıyı kaldırmış özene özene sarkıtıyordu ki, baktı kum yığını üzerine çıkmış karısı komşunun sararıp mum gibi olmuş yumuşak eriklerini silkeliyor. Eriklerse hep öbür tarafa düşüyor.

"Bize sarkan dallar bizimdir" diye bağırdı alayla. Kapıyı yavaş yavaş sarkıttı.

"Ne yani yabancı mı, gâvur malı mı? dedi karısı.

Çeneye dalıp avluya tepetaklak düşmek için, ayağını betona iyice basıp urganı korkuluğun mozaigine iyice yapıştırmıştı. Kendini verip yavaş yavaş bıraktı. Birbirine ekli iki uzun organ neredeyse bitiyordu. "Tak" diye bir ses duyunca korkuluğa abanıp baktı. Önceki kapının üzerine düşmüştü. Karısı ise silkme işinden vazgeçmiş, gölgeye çömelmiş kapıyı seyrediyordu.

"Ne o?" dedi, "çabuk vazgeçtin."

"Bizim tarafa sarkan erikler hep kireç kuyusuna düştü."

"Demek onlar da harammış. Ağacın kökü öbür tarafta" dedi gene gülerken.

"Beni makaraya alıyorsun değil mi? Aşkolsun!"

Tam o sırada alt kattan kızın sesi geldi. Uyanır uyanmaz çığlığı basıyordu.

"Ben bakarım, sen ayrılma" dedi karısına.

Dudaklarına, çenesine basıp ona "agu" lar yaptırması sökmedi.

"Gıyyın-gıyyın" demesi de sökmedi.

Oysa yalancı memeyi ağzına verdiğinde ne güzel agular çeker, gıyyın gıyyın diye hızlı hızlı emerti.

Beşiği tekmeliyor ve durmaz bağıriyordu.

Annesi dayanamayıp gelmişti.

O sırada yeğen gelip "annem sizi bekliyor" dedi.

O kaybolmuştu ki bir zil sesi, ardından ayak sesleri merdivende.

"Bir çocuk var."

Çiçeklere su veriyordu. Suyu kesip kapıya seğirtti.

"Ha.. Gel Özlem."

"Babam geldi, Almanyadan. İş olduğundan çarşıya çıkamıyor. Size gelsin diyor. Eğer şimdi işiniz varsa akşam üzeri S... köyüne gelecekmisiniz."

"Niye çarşı kahvelerinden birine çıkmıyor. Galip'in kahvesinde buluşsak."

"Az kalacak. İş de çok, onun için."

"Biz şimdi bir yere gideceğiz. İki saat kadar gelliyorum. Beni beklesin."

Öğle saatında Yunus'un evine yollandı. Topal'ın Nefise kapı önüne hasır sermiş babası da yanında, hortumla yolu suluyordu. Bu sokakta akşam üzeri herkes kapı önüne hasır serip allece oturur, kimisi radyosunu çıkarıp sonuna dek açar, kimisi pikap çalardı. Yıllar önce çalınan kurgulu gramafonlar kalkmıştı artık, şehrin orospuları da yenilemişlerdi kendilerini. Pıllı pikap çalıyorlardı. Nefise öğle sığağı dememiş, erken erken hasırı atmıştı. Altın dişlerini göstere göstere güldü, o ise görmezlikten geldi. Modaya uygun pikabı yanındaydı ya, kendisinin modası geçmişti. Çocukluğunda çok iş yapan, şimdiyse

çin de, Milton'u, Shakespeare'i, E. A. Poe'yu neredeyse sanatçı bile saymamıştır. Ne korkunç bir yanlışlı bu!

Her nedense, bir düşüncenin, bir öğretinin yaratıcıları değil de, izleyicileri, daha katı, daha astığın astık oluyorlar. O düşüncenin ilerisini, gerisini kavrayamaktan olsa gerek. Açın Marx'ı, Engels'i; her ikisi de, antik çağın ozanlarıyla, yazarlarının yapıtlarıyla beslenmişlerdir. K. Marx, Sofokles'i Akhileus'u, Homeros'u, yani eski Yunanın kölelik çağı sanatçılarına yaşamının sonuna değin, zevkle okumuş, durmadan okumuş! Shakespeare, Goethe ise bayıldığı ozanlarım, Engels'in Anti - Dühring adlı en yüce yapıtında, antik Grek sanat ve edebiyatının, Batı uygarlığını yarattığını; dolayısıyla, o uygarlığa köleliğin yüzü suyu hürmetine varıldığını ileri süren yargılara rastlarımsız. Sanat yaratışlarının, daha aydınlığa çıkmamış bir niteliği var çünkü.

Diyesim şu ki, edebiyatta, sanatta devrim olur; daha iyi, daha özgün, daha yüce olsun; başka bir deyimle yeni bir güzellik ürpertisi getirsin diye sanatta atılış olur, allak bullak edici bir değişiklik olur,

olmalıdır da. Her büyük sanatçı da, başlıbaşına bir devrimdir bu bakımdan. Gelgelelim sanatı bir öğretinin buyruğuna verdiğiniz, onun yayılması, tutunması için araç olarak kullanmağa kalktınız mı, ne sanat kalır elde, ne edebiyat!

Bunun çok yakın bir örneği, Fazıl Hüs-nü Dağlarca'dır. O şiir devri, sanatını kendisi için gösterişli, neredeyse moda olan bir öğretinin çarkına kapırdığından, her gün bir parça daha tükenmektedir. Toplumcu luğa bir iyiliği olmadan (çünkü sosyalist değildir), sanatımıza, şirimize ve kendisine kötülüğü olmaktadır aziz Dağlarca'nın. Oysa bildiri, düşünce, kendisi de bilir ki, yopatta, besinin bir meyvada olduğu gibi gizli kalmalıdır. Bağırılmazdır açık açık!

Sanat, edebiyat, şiir; konularını yaşamın içinden, iyiliklerinden, kötülüklerinden, güzelliklerinden, çirkinliklerinden almaldır elbet. İnsandan, doğadan, toplumdun almaldır. Halktan, halkın her kesiminden almaldır. Gelgelelim sanatçı, yan tutmamalıdır canlandırdığı karışt güçler, çelişken sınıflar arasında. Onları, bir kişilik aynasından, yeni bir estetik bütünlük içinde yansıtmalıdır. Yeni bir biçim güzel.

lişi içinde vermelidir. Sanat bu, edebiyat bu! Bu büyü, bu çarpıcı verişle, güzellik duygumuzu, insanlık bilincimizi geliştirip bilemekle, yaşama sevgimizi arttırmakla zaten sanatçı en yüce, en soylu bir iş yapmış olmaz mı? Yaşamının, özgür yaşamının, haklı, adaletli yaşamının, uğrunda kavga edilmeğe, hatta ölümeğe değer olduğunu daha derinden sezmez miyiz biz, böyle yüce sanat yapıtlarını okuyunca? Daha çok bağlanmaz mıyız yaşama, yüreğimize estetik bir ürperti duyunca? Bir yeni coşku duyunca?

Devrimci edebiyat, devrimci sanat, ben-ce iyilik, güzellik, barış ve kardeşlik bilincine ermiş sanatçının, edebiyatta, sanatta yeni bir güzelliğe ulaşmasıdır. İnsanı, yeni bir açıdan vermesi, düşünceye yeni boyutlar kazandırmasıdır. İnançma tutsak olmasa değil! Tersini düşünenler, politikaya girmelidirler.

Devrimci sanatın, edebiyatın ilkeleri ne olmalıdır mı dediniz?

Tövbe tövbe! O da ne biçim söz!

İlkeler, sanat yapısı ortaya konduktan sonra, onun incelenmesinden çıkar ancak. Ve yapıttın yapıta değişir.

ADALET CİMCOZ

YOKLUGUNA BİR TÜRLÜ ALIŞAMADIĞIMIZ DEĞERLİ DOST ADALET CİMCOZ'U GEÇEN YIL 13 MART'TA YITİRMİŞTİK, ACILARINI YENİLEMEK PAHASINA, EŞİ SAYIN MEHMET ALI CİMCOZ İLE, GÜNEY ADINA YAPTIĞIMIZ BİR KONUŞMAYI OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

Adalet hanımla ilk ilişkileriniz; bu ilişkilerin yanyanalığınızı sağhyan serüveni?

Yıl 1932. Ayaküstü tanışılma, bir iki rastlantı, sonra 4 şubat gecesi Çocuk Esirgeme Kurumunun balosunda beraberdik. Hayat dolu, şaşırtıcı bir zeka, pırl pırl bir insan sürükledi beni ardından. Bu sürükleniş 1970 yılının 13 martına kadar sürdü. Karşılıklı anlayış, saygı içinde, özgürlüklerimizi, kişiliklerimizi yitirmeden.

— Öyle düğüm olduk ki bir noktada, istesek de çözemeyiz. —

SON DÜĞÜM

Ben yenilmişliğin böylesini duymamıştım hiç Hiç bu kadar
Çıplak olmamıştım gözlerin gözlerimdeyken.
Ellerin belki yoktu ellerimde
Dudakların tenime değmemişti ama
Bir şeyler vardı içimizde sımsıcak
Dokunduğca parlayan
Birşeyler vardı aramızda herşeyden güzel.

Korkuları unutuyorum çoğu zaman
Öyküleri unutuyorum en acılı,
En dolu dizgin öyküleri.
Oysa ben yıkılmıştım çoktan
Bağlamıştım düğümleri tek tek.
Ama sen girdin ya kanama
Ben ezikliğin utancını duymamıştım hiç
Ellerin ellerime değene dek.

Şimdi tüm utancınıla bakıyorum gözlerine
Gıtme diyorsun ama, elimde değil,
Bir şeyler var ya içimizde
Hani anlatılmaz
Hani sımsıcak.
Bakma öyle üstüme üstüme
Gözlerinde kendimi çıplak görüyorum
Çırcıplak.

Ben böylesini tatmamıştım hasretin
Susuzluğun böylesini duymamıştım
Bu kuşku girdi ya içimize
Korkuları unutuyorum çoğu zaman
En acılı korkuları.
Hiç bir şey değişmesin istiyorum
Gözlerin yine gözlerimde ateşler yakson
Ama uzatma ellerini
Bırak, son düğüm bağlı kalsın...

Piyale GÖNÜLTAS

Kişisel özellikleri; sizin açınızdan olumlu - olumsuz?

Sonuna kadar yürekli, alabildiğine cömert, art düşüncelerden, küçük hesaplardan uzak, düşündüğünü çekinmeden söyleyen yalansız bir insandı. Arada sert çıkışları da olurdu. İçtenliği kırmazdı karşısındaki ni, tersine daha bir bağlanırlardı ona. Bu tutumu ile de olumlu idi.

Bir eş olarak sizde bıraktığı en ilginç izlenimler?

Dürüstlüğü, çalışkanlığı, iş ahlakı, sorumluluk duygusu çok etkilemiştir beni.

Tartışmalarınız özellikle hangi sorunları kapsardı?

Dünya görüşlerimiz eşti. Tartışmalarımız daha çok sanat üstüne olurdu. Alman düşüncesine yatkındı. Sanat, özellikle edebiyat yapıtlarını çoğu kez bu açıdan değerlendirdi. Dil üstünde de çekişmelerimiz olurdu.

Tasarılarınız? Düşleriniz? Girişimleri- niz? Ortaklaşa tabii...

İkimizin de gerçekçi yanı güçlü idi. Düşlerimiz değil, özlendiklerimiz vardı. İnsanların kardeşçe yaşamaları, barış içinde bir dünya. Tasarıları, girişimleri de olurdu. Dostlarını da, beni de katar ortak ederdi girişimlerine.

Önemli bir anımız?

38 yıl ortaklaşa tatlı, acı anılarla geçti. Tatlıları belki de her gün birbirimizi yeniden bulmamızdı. Acıların başında, ikimizin de altı yıl ara ile yakamıza yapışan kanser derdi oldu. Şaşırtıcı bir önsezi ile hemen hastahğımı anlamış, kurtulmamı sağlamıştı. Ne yazık ki, önsezi bende yoktu, geç kaldık, kurtaramadık onu.

Yokluğunda, kişisel düzeninizi aksatan nedenler, etkenler?

Tuhaftır ama yokluğunu kabullenemiyorum. O hep var yaşıntımda. Yine de kişisel düzenimi aksatan onun yokluğu.

En yakını olarak; kimliğini, kişiliğini şu kez nasıl tanımlayabilirsiniz?

Güçlü kişiliğe sahipti. Canlı, hayat dolu bir insandı. Her bakımdan güvenilirirdi ona. Yeniden, gençlikten, güzelden yana idi. Özellikle halkına büyük saygısı vardı.

Foto : Ara Güler.

Ülkemiz sanatına şunca yıllık katkıları sizce nasıl özetlenebilir?

Filimlerde, radyoda konuşurdu. Çevirileriyle birçok yabancı yazarları tanıtmıştı. Çeşitli dergilerde, gazetelerde imzalı, imzasız, takma adlarla yazıları çıkmıştı. Sanata katkalarına gelince, güzel konuşmak sanatsa, birçok örnek vermiştir. Yazıda, konuşmada dili iyi kullanırdı. Maya Galerisinde plastik sanat ve sanatçıların tanınmasına yardımcı olmuştur. Çevresinde etkili olurdu bu konularda.

En çok sevdiğiniz?

En çok dostlarını, insanları severdi.

Sevmedikleri?

Yalandan, döneklikten nefret ederdi.

Son diyecekleriniz?

Bilmem daha ne diyeyim. 38 yıl boyunca beraberdik. İlişkimiz kısa süre içinde karı kocalığı aşmış gerçek anı ile dostluğa erişmişti. Sonunda güvenilir gerçek bir dostu yitirdim.

CİMCOZ'lar (13 - 6 - 1963)

LANGSTON HUGHES

(Ünlü Zenci şair L. Hughes, İspanyol İç Savaşı dönemlerinde, özel bir gözlemci olarak, Cumhuriyetçiler arasında bulundu. İspanya mektubu adlı şiir orada yazılmıştır. E. A.)

İSPANYA MEKTUBU

Ölümün kara bayrağıydı orada
Gördüm dalgalanan siper siper
O kutsal maviye karşı her bölümde
Çakılmış en derinine toprakların
Kopar düşlerden büyür İspanya
Sen kapkara uzanmışsın, çaresiz-bitik
Ama senin ölümünle yücelir bir yeni dünya
Bir yeni yaşantı senin ölümünle
Görmeyen gözlere sen bir giz güneşisin
Sen özgürlüğün en güçlü kökü
Yürü ötelere parçala karanlığı
Parçala, tutuşsun alev alev geceler
Yıldızlar evrene yeniden erişsin
Ve sen insan kardeşim
Sen en yüce yaratık
Düşmüşsen toprağa unutmaz İspanya
Bir tohum gibisin özgürlüğün doğumuna
Senin renginle gönendi İspanya.

Türkçesi : Engin AŞKIN

★

CİNAYET

Tüfekler arasında yürürken görüldü o,
Uzun bir sokaktan
Çıktı soğuk kıra,
Gün doğarken daha
Şafakta, yıldızların altında
Öldürdüler Federico'yu.
Cellâtların mangası
Bakamıyordu yüzüne.
Kapadılar hepsi gözlerini.
Dua ettiler: Tanrı bile kurtaramayacak
seni!

Düşüp öldü Federico
-Altında kan, kurşun barsaklarında.
Cinayet Gırnata'da işlendi!
Bilyorsunuz, Zavallı Gırnata'da!
Onun Gırnata'sında!

Antonio MACHADO
Çeviren : Sabri ALTINEL

★

UNUTMALARDA SEN SIFIR İSTANBUL

Unutmalar yok,
Kuşlar taşırken selâmlarımızı
Güpgüzel bir gül büyü
Sevgi köprüsünde

Unutmalar yok,
Sen varken kalbimde
Bütün vapurlarım
Sana doğru gider.

Bayram İbrahim ROGOVALI
(Yugoslavya)

GIUSEPPE UNGARETTİ'DEN ŞİRLER — ÖZDEYİŞLER

Çeviren : Talât Sait HALMAN

BAŞIBOŞ

Yerleşemem
dünyada
hiçbir
yere

Yeni
nereye
gitsen
irklirim
sezerim ki
eskiden
almıştım
oraya

Yadırgarım
tedirginim
yabancıyı

Doğmuşum
çağlar ötesinden
yaşamışım

İlk yaşamın
tek bir ânından
tad almak

Aramak
mâsum bir ülkeyi

BİR

Roma'da 27 Haziranı
28 Hazirana bağlayan gece
yataкта uyuklarken

Şarkı söylemeğe başlıyorsun
Ve şarkı söylüyorsun bitirmek için.

İKİ

Sevgi yüzünden ölen
Şarkı için doğmuştur.

Şarkı yüzünden ölen
Sevgi için doğmuştur.

ÜÇ

Şarkı için doğmuş olan
Ölürken de şarkı söyler.

DÖRT

Sevgiden doğan
Sevgiden ölecektir.

BİÇAK

Bıçağı alıver
Susamışsan
şiire;
Ha doğdu ha battı,
Yalnızlık yıldızı
elinde.

ÇATAL

Cehennemden çıkmış olmalı
Şu çatal dediğimiz.
Bir kuş ayağına benzer işte
İnsan eti yiyenin boynuna sarılmış.
Elindeyken yada ete bastırıldığında
Geride kalan kısmı da düşünülür kuşun:
Yumruğun kadar iri, tüysüz gagasız, kör
Başı örneğin.

KAŞIK

Eski bir kaşık içinde
Eğrilmiş kalmış
Parlaklığın
Son kötülüğü.

Hayatımı kemiren
Şu emilmiş kalmış
Boşluğu
Kemik parçası.

Diri bir nesnedir artık:
Tutsakevi duvarında
Herhangi birinin
Adını kazıyan;

Herhangi birince
Henüz emekliyen
Çocuğa teslim
Olmaya hazır.

Yugoslav asıllı bir Amerikan ozanı
CHARLES SIMIC

1938 doğumlu. Amerikan şiiri gül-destelerinde yer alan bir ozan. Şiir kitapları: "What the Grass Says" (1967), "30/6" (Bir grup ozanla birlikte) ile "Somew ihere Among Us A Stone is Taking Hotes" (1969). Simic yeni bir kitabının daha basmadan çıkmasını bekliyor. Ozanın şiir tutumunu kendi sözlerinden okuyalım: "Birinin elinde bulunan bir taş gibi gizli hem de dokunaklı olmalı şiir. Onu anlatmama söz bulamıyorum. Her şiirim bu yalın deyişe doğru uzanan bir adımdan ibaret."

Simic'in birkaç şiirini Belgrad'ta yayımlanan "Savremenik" (Çağdaş) adlı dergiden çevirdim. (I. E.)

İGNE

Her yitirilğinde
Kusursuz bir çember çizerek
Mini kulağı daha da küçülünce
Sessizliği bile içine alır hemencecik.

Duman sehпасında yanarak ölür kibrit
onun yüzünden. Dünyanın her ipucu
kararır. Eski bir taş dönüşür
sırtındaki kamburu anamın.

Yumuşacak, ince,
Alınan her nesne altında
Var küçük keskinliği.

Kendini korumazsan
Düşüne dahi zarar gelir
Dilciğinden.

(Türkçesi :İlhami EMİN)

Özel betikçelerinden de anlaşılıyor ya; Goethe ile Schiller'in candaşlığı sınırsız. İkisi de doğasal bir dayanışmanın, bir dostluğun beklenen "kıvam" ındaydılar; karşılıklı bir alış-veriş'ti bu, ikisini de var kılan... Ne ki, ayrımlardaki güzel-liğin de bir yasası vardır: Bir çiçekle bir hayvan bu dengede bitişemezler pek, ama, olağan bir çiçekle olağanüstü çiçek; olağan bir hayvanla olağanüstü bir hayvan birbirlerini tümle-yebilir. Pek bilinen bir söz vardır hani: Beğeniler tartışılmaz! Eh, doğru bir yanı da vardır bu yargının ya; ancak, biri çi-çeği, öteki de hayvanı beğeniyorsa... Yoksa, çiçeğin ya da hayvanın niteliklerini araştırmaya kalkıştık mıydı, hapy yu-tarız. İnsanoglu bu tür konularda uyusabilir de, küsüşür de.. Bu örnekler elbette çok soyut; nedeniyse, örnek aldıklarımız, gerek türümüzün, gerekse gereksinmelerimizin buyruğunda-dır. Dolayısıyla, müzik'in resim'e üstünlüğünü saptamaya yel-telemek boşunadır. Ama, özgün bir yapıtla onun "kopya" sı ü-zerine eş-değerlendirme yapılabilir mi hiç?

Az önce adlarını andığımız iki ozan da bu ayrımları içten içe duymuş olmalılar. Hoş, sık sık birbirlerine öğüt vermek gereğini de duyuyorlardı ya, bu tutumları, salt kendin-celiklerini savunmak içindi denebilir. Yoksa, ne onun dedi-ğine kulak asıyordu beriki, ne berikinkine öbürü...

Şöyle diyelim geliyor: Her ozan, giderek tüm sanatçılar, eldelyebildikleri mutluluk oranında gücünü de, güçsüzlüğü-nü de tez sezer. Niyesi şu: Aristoteles'in dediğince; mutlu-luk, GÜÇLÜ'lüğün en somut belirtisidir. Herkese, her durum-da uygulanabilecek bir kural bu. Şu karmaşık acunda, en ür-kütücü varlık, bunalan KİŞİ'dir.. İşte bu yüzden de, terslenen insanların çoğu, "bunalma" özrüyle temize çıkmaya yal-nirler. Bu kendilerinden hoşnutsuzluk, gerçekten KÖTÜ'lük-lerimizi saptamaz elbette. Şunu da ekliyeyim: Tümümüzde, o denli kişilere yakıştırdığımız saçmalıklarda, rasgele dav-ranmalarda salt tutsaklara yaraşır bir hiç de seziyorum.. Ama ne ki, mutluluk uğruna girilen tüm eylemler güzeldir; sanat yapıtları da bu güzellemelerin en ışıltılı tanığı!

Yerinde bir davranış, güzelleştirir insan yüzünü; onun'çin de güzel yüzlerden hiç mi hiç ürkmeyiz.. Bana kalırsa, yetkin-likler çatışamazlar birbirleriyle; ne ki, yetkinsizlik düzeyinin bir çapraşık ortam hazırladığına da inanıyorum. Ürkü, kork-u dediklerimiz de en belirgin örnekleridir bu inancımın. "Yıl-dırıcı" lar ve "yılık" lar canatlar "kelepeç" ye.. Oysa bu, tüm boşuna çılgınlıkların beşiğidir..

Çöz, kurtar ve hiç korkma! Gerçekten özgürlerde savut yoktur ki...

DURGUN AKIŞLI BİR NEHİR

I.
büyüyen fakir çalgıcuların hüznü gibi bu akşam santinde yorgunluğumdur sevi günlerinden arta kalan sabah ve akşam - akşam ve sabah doruklarındaydık yüce dağların güneş az batardı gün up'uzundu ovalar yeşil eski bir gizdi belki şimdi sıkça hatırlanan gün bitmez oğurdu gökyüzü mavi ekinler sarı o benim en yalın tutkumdu siz bilmezsiniz.

II.
durup durup yitirişimdi sevi masallarını gün yine o gündü - eski biz giz gibi sıkça hatırlanan- büyüyen sancılardı yüreğimde umursamaz görünürdüm öylece kalırdım bir yontu sessizliğinde yiğitliğim miydi suskunluğum mu kimse bilmezdi

III.
oysa yöneltmiş antenler gibi yıllar öncesi duyarlıklarına en eski algılar ses alıp ses verirdi içimden

IV.
durgun akışlı bir nehirdi gelip geçen yüreğimden sonra birden coşardı ve durulurdu yeniden

Siyami ÖZEL

Serginin açılışında; soldan : A. Özbilen, Ergun Evren, İçel Valisi İhsan Aras, Lütfi Oğuzcan, Kemal Ekren ve yaprak Catikkas.

MERSİN'deki SERGİMİZ

A. ÖZBİLEN

Geçtiğimiz iki yılın ocak ay-larında (Güney Dergisi sanatçı-ları eşliğinde) İstanbul'da aç-tığımız sergimi, bu yıl, Mersin'de ki dostlarımızın çağrısı üzeri-ne, "Mersin Güzel Sanatlar Gae-lerisi" ne götürdüm. Kurban Bayramı'nın birinci günü .6 şu-batta- sayın İçel Valisi İhsan Aras tarafından açılışı yapılan sergi, umduğumdan çok ilgi gör-dü. Güney'in bu ilk kentinde-ki sınırsız dostlar beni hiç yal-nız bırakmadılar. Oysa, Celâl Çumralı çok sevdiği teyzesini yitirmişti, Ergun Evren'in Çu-kurova Radyosu'nda Genel Mü-dürlük müfettişleriyle uğraşısı vardı ve M. Sami Aşar dostu-muz bir türlü kurtulamadığı sayrılığına aldırmyarak dost Sadettin Üslan ile birlikte Tar-

sus'tan kalkıp Mersin'e gelerek taftı anılar bırakıyorlardı ben-de. UYAN altesinin Erdemli'ye çağruları ve konukseverliklerini hiç unutamıyacağım. Dostlar Kitabevi'nin (Dost Mehmet O-ğuzcan ve Ali Aslan'ın) vitrin-lerini boşaltarak GÜNEY'lerle süslemeleri, afişler düzenleme-leri ve serginin havasını Mersin basınına "Bir Sanat Şöle-ni" olarak yansıtmaları karşı-sında, ne denli duygulandığımı anlatamıyacağım.

Şahver - Aydın Karasüley-manoglu, Gaziantep'ten kalk-mışlar, güney'e inmişlerdi. Bu sanatçı çiftle birgün buluşup tanışmayı çok istiyordum. Bu mutlu rastlantıya çok sevdim; uzun uzun laflaştık ve sonradan Şahver imzası ile Gaziantep'te yayımlanan "Güney Postası" n-da yankısını duyabildik. Sağol-sunlar. Bu röportajı Güney sü-tunlarına aktarmayı çok ister-dim.

Bir de, ünlü sanatçılarımız-dan, yazarlarımızdan, dostları-mızdan gelen ve beni fazlasıle duygulandıran kutlama tel-graflarından sözetmek isterim. Sergimizi izleyen sanatsever güneylilerin de ilgi ile karşıla-dıkları bu "mesaj" lardan en ilginç Yüksel Yazıcı'dandı :

Ergun Evren ile Çukurova Radyosunda konuştuk.

T E B R İ K

Sıklamak gerekti candan mahir ellerinizi Dostluk kıvançlarıyla kutlarım serginizi

Güney sanatçıları Mersin'e olsun şölen İstanbul sırtlarından selâm Atif Özbilen

Böyle mutlu bir günde sizle olmamak acı Ben GÜNEY DERGISİ'nden Yüksel Yazıcı

Üç deniz ötesinden sevgimi iletirim Ve yarınlarda sonsuz başarılar dilerim.

Yüksel YAZICI

Başbaşa

TİRAJE ile...

Doğumu İstanbul'da, Büyükkada'da. Yüksek öğrenimini İst. İktisat Fakültesinde yaptı; doktora seminerini de. Aynı yıllarda Güzel Sanatlar Akademisi'nde Léopold Lévy'nin atölyesinde resim öğrenimine başladı. 1949'da, Fransız hükümetinin verdiği "burs" la Paris'e gitti; resim çalışmalarının yanısıra, Ecole du Louvre'da sanat tarihi ve muséologie bölümlerini bitirdi; Louvre'dan uzmanlık belgesi aldı. Ayrıca, Musée des Arts et Traditions Populaires'de çalıştı. Bu dönemde, sürekli geziler yaparak İngiltere, Belçika, Almanya, Hollanda, İspanya ve İtalya'daki sanat müzelerini inceledi. İlk kişisel sergisi 1956'da, Paris'deki Galerie Edouard Loeb'da. O tarihten buyana açtığı ya da katıldığı sergilerde epey ilgi topladı; özellikle, 1964'de, Galerie Charpentier'deki "Surrealisme" sergisinde ve Paris'te açılıp, Bruxelles'de, Viyana'da, Roma'da yinelenen "Çağdaş Türk Sanatı" sergilerinde.. Fransa'dan gayri, Amerika, Almanya ve İtalya'daki özel koleksiyonlarda ve Resim - Heykel Müzesi'nde tabloları vardır. Ülkemizdeki ilk kişisel sergisi 1970'de, Galeri I'de. Şimdileri yine Paris'teki atölyesinde çalışmalarını sürdürüyor.

— Sizi bu uğraşa iten nedenler? Aile içi bir gelenek sonucu mu, yoksa kişisel tutkularınızdan doğan bir olgu mu? Resim'e yönelişinizde etkileri olan kişiler?

— Salt kişisel tutkularım, diyebilirim.
— Uzun süre Batı'da kaldınız; size, "batastal" bir öğrenimden, eğitimden geçmeden de başarılı bir düzeye varılabiliyor mi? Yani, ülkemizdeki yetişme olanakları,

koşulları yeterli midir? Ya da ressam kişi tüm "kayıt" ların dışında, daha bir özgünlüğe mi erişebilir?

— Başarılı bir düzeye varabilmenin tek yolu olmadığı inancındayım. Tüm kayıtların dışında kalarak da bu düzeye varılabilmek olası. Batastal eğitim ve öğrenimden geçip geçmeme, sorununa gelince: Böylesine bir "görgü" edinmeden de sanatçı de-

ğeri, önemini saptayabilir. Tam tersi de olabilir kimi kez.. Diyeceğim, önemli olan sanatçının "kültür" üdür, yetenek gücüdür. Bu nitelikler de hem Batı'yı, hem Doğu'yu kapsar zaten. Giderek her ikisini de aşabilir! Gerçek kültür, öğrenileni kendine ekleyebilmeyi sağlıyor; özgünlüğe, yaratıcılığa uygun ortamı hazırlıyor. Sınırları belli resim ise, yaratıcılığı kösteklediği oranda "taklit" çiliğe yol açabiliyor. Taklidin sakıncaları -özellikle Batı'yı aktarmak olmasından değil, Doğusal ya da yersel olabileme özeninden de geliyor. Nitekim, salt dış biçim ya da konu anlamında bir uygulama da "yersel" liği veremiyor. Çünkü yersellik, sanatçının kendinde, kişiliğindedir. Doğal olarak "organik" olarak bulunur. Doğduğu, kültürünü edindiği, yaşamını sürdürdüğü, yaşantısını paylaştığı toplumun doğal etkilerini benliğinde taşıdığı için, o oranda yersellik izlerini de yansıtır. Picasso'nun tüm sanatındaki "İspanyol" luk gibi. Manet'in "Déjeuner sur l'herbe" ini kopyaladığında, Velasquez'in "Ménines" lerini kopyaladığında yine "İspanyol"; "Boğa güreşleri" ndeki, "Guernica" daki kadar...

— Yersel bir tutumu izlemeden, evrensel'e de varılabileceği kanısında mısınız?

— Evet. Sanatçıyı evrensel'e ileten salt değerdir. Bu değer içeriğinde, kapsamında yersellik bulunabilir ya da bulunamaz. Önemli olan, sanatçının kişiliğindeki "evrensel'e ulaşabilme" yeteneğinin, gücünün dozudur.

— Soyut - somut ve figüratif - nonfigüratif üzerine düşünceleriniz?

— Sanat soyuttur genellikle. Somutun ötesindedir. Figüratif nonfigüratif ayrımı ise, değişik anlatım yordamlarının oluşum türleri. Bir resme RESİM dedikten özellikler ile anlatım biçimlerini karıştırmamak gerekir bence.. Bu nedenle de, Leonard de Vinci ile Picasso'yu aynı çağda sevebiliyoruz, aynı ortak değer verilerinden ötürü.. Sanatın ana ilkeleri çağlara, aklılara bölünemez.

AVNİ ARBAŞ ile...

1919'da İstanbul'da doğdu. 1938'de Galatasaray Lisesi'nden Akademi'ye geçti. 1946'ya kadar Léopold Lévy'nin atölyesinde çalıştı. 1946'da Fransız bursiyesi olarak Paris'e gitti. O tarihten beri Paris'te yaşamaktadır. Dünyanın birçok yerlerinde, özel koleksiyonlarda resimleri vardır. Paris'te "Salon de Mai" ve "Paris Ekolü" sergilerine iştirak etmiş, gerek Fransa'da gerek diğer memleketlerde grup sergilerine katılmıştır. Fransa'da, Amerika'da İsviçre'de sergiler açmış ve kitaplar resimlemiştir.

— Çeyrek yüzyıl uzak kaldınız Türkiye'den; şu gelişinizde sizi sosyal, politik, sanatsal açılardan şaşırtan ya da düşündürdüren olgular oldu mu?

— Türkiye, dünya ile birleşmiş; nabızları beraber atıyor.

— Fransa'ya giderken de ülkemizin en özgün sanatçılarından biriydiniz ya; orada kişiliğiniz, sanat gücünüz daha bir belirgenleşti. Sizece, BATI ortamında çalışmak, o yörede bir süre bulunmak ille de gerekli mi? Ya da şöyle diyelim: Yurt dışında bir öğrenim, eğitim olanağı edinmeyen ressamlarımızın noksanları neler olabilir?

— Sanatçının kendini bulabilmesi için, başkalarını da yakından görmesi iyi olur inancındayım. Aksi takdirde, onları iyi anlayamamak ve gereksiz yere onların etkisinde kalmak tehlikesine düşer.

— Özellikle resim'de SOYUT - SOMUT, ya da FIGÜRATİF - NONFIGÜRATİF sorunu hâlâ sürüp gidiyor. Sizin bu konudaki düşünceleriniz?

— Ben, şekille muhtevayı birbirinin tamamlayıcısı olarak düşünüyorum. Soyut

ve somuttan önce, duyu ve düşüncelerimizi "edebiyat" yapmadan resim diliyle anlatabilmeyi önemli buluyorum.

— Gündüz Türk resim sanatını epey gördünüz, tanıdınız yeniden; Batı'sal bir anlamda nasıl yorumlanabilir, değerlendirilebilir varlığı?

— Bizde de sanatçılarımız dünya sanatına ayak uydurmuşlar. Ve içlerinde kendi özelliklerini de taşıyan çok güzel eserler var..

— Bir gündelik gazetede ki konuşmanızda; ana - toprak özleminden sık sık söz açıyordunuz. Bu konuda yeni diyebilecekleriniz var mı? Diyelim, Türkiye'de bulunmanın sanatımıza katkıları bakımından?

— Hayır, yok. Yalnız kısa bir süre için bile olsa, kaynak'a dönmek insana yeni bir can ve güç katıyor.

— Ötelerdeyken, ülkemizden en çok neyi, neleri özlediniz?

— Kişi yıllarca memleketinden uzak kalınca, o kadar çok şeyleri özleyiyor ki, onları birbirinden ayıramak zor. Bu özleyişleri ancak bir tek kelimeyle özetleyebilirim: Memleket!

Bir Teneke Darı İçin...

Kürtlögögüs, sık çalıların bayırındır. Çok ve çok çalı vardır. Çok çalıların çoğu adsızdır. Sarı topraklı Kürtlögögüs'ü herkes iyi bilir. Herkesin dili yatkındır. Kuşların böceklerin bayırı. Acı tatlı anılar daha çok oradan anlatılır. Dar yolların bayırı. Uzaktan halı gibi görünür çalları. İçine girilmez sanılır. İğne atsan yere düşmez gibi gelir göze. Yanık öykülerin bayırı Kürtlögögüs.

Ekmek torbası çok ağır. Omuzlarımı keser yürüdükçe. Koştukça izi kalır günlerce, omuzumda. Ayaklarım iki çeşittir hep, ölçsüz pabuçlarımın iki çeşit izi kalır Kürtlögögüs'te. Sarı tozlarda iyi çıkar izlerim. Karıncaların izinden, ayakları bile sayılabilir, o tozların üstünde. Beni, ayaklarımdan tanır herkes. İki çeşit pabuç izi; biri geniş ve kıvrımlı, diğeri küçük. Biri düztaban, diğeri ökçeli. Biri demirli, öteki yamalı. Öküzleri nallarından tanır dım çoğu kez. Mor öküz sekiz nallı, sarı öküz beş nallı. Sarı öküzün nalında üç, boz öküzünkünde altı çivi var.

Gök bulutlu, sarı tozlar sapsarı.

Mor öküz kayıp.

Halit Ağa'nın mor öküzü. Sürüden kaçmış.

Mor öküzü bulmalı. Bulunmazsa Halit Ağa ne der! Ya elin ekinine girdiyse.. Ya hiç bulunmazsa.. Zaten sürüde durmazki doğruca. Hep domuzuna gider. İki aydır, bir teneke darı için koşturur beni.

Mor öküz kayıp. Halit Ağa'nın öküzü. Koşmaya başladım değişik ayaklarımla. Mor öküzü bulmalı. Koşuyorum. Kıtık tarlalarından araba tekerleklerinin çingirak sesi geliyor. Uçuşan kuşlar geçiyor önümden. Kürtlögögüs'ten bayır aşağı koşuyorum. Mor öküzü ben kaçırdım sürüden. Korku ve yorgunluk sıkıca sarmıştı beni. Halit Ağa'nın çatık kaşları... Ya bir teneke darıyı vermezse bize..

Çakıl taşlarından sakınmadan koşuyordum. Dizlerim ve topuklarım acımaya başladı. Azık torbası çallara takılıyordu hep. Hiç durmadan koşuyordum. Omuzum

kesiliyor, testere sıcaklığında. Anamın, "Aç kalma yavrum!" deyip azık doldurduğu çul torba, bugün daha da ağır.

Yayla köye çok irak. Yarım günlük yol. Öküz sürüsü yaylada, Ekin tarlalarına doğru koşuyorum hep. Korkular boncuk boncuk yüreğime birikiyor. Ya sürü dağılırsa! Veyis Ağa'nın sakar öküzü de durmaz sürüde. Ya Molla Hüseyin'in ki... Dört ayağını yere çaksan durduramazsın. Birisine kurt rastlarsa al başına belayı.

Amcamın nasırlı sözleri beynimi deliyor :

"Töbe kışa aç kalırız."

"Kaç teneke darı eder o öküzler.."

"Hem Ağalar darıyı gösterir, geri koyar."

"Ne ederiz karakışta?"

"Annarsın ya dediğimi, ona göre!"

"Hiç oturmak yok."

"Sürünün etrafını dört dönmelisin."

"Sakar öküzün, sarı öküzün yerini bellemelisin."

"Azağımı ayaküstü yersin..."

Hava bulutlu; ha boşandı, ha boşanacak. Ortalık kararmaya başladı. Yol da yol olsa. Her adımda ayağım bir şeye takılır. Sırılsıklam terlemişim. Kuru çalılar ve sütleğenler doluydu geçtiğim yerde. Ayaklarım ateşten çıkmış gibiydi. Pişkin bir koku geliyordu burnuma.

Karanlık bastı. Yollar kayıp, çalılar yığın yığın, Halit Ağa karşımdan gelir gibi oluyor. Amcamın nasırlı sözleri çivi çivi beynime saplanıyor.

Bir ara birden ürperdim. Sağımda hızlı hızlı bir baykuş öttü. Sevmediğim baykuş sesinin ürpertisiyle yürüdüm. Koşmayı bırakmıştım, Koşmıyordum. Nefes nefeseydim. "Biraz oturup sonra koşsam" dedim, olmadı. Karanlık, zifiri karanlık. Çalılarının arasından soldaki küçük tepeye tırmandım. Köye doğru baktım. Cıvz ışıklı toprak evlerden en kıyıdaki bizimdi. Gözüm hemen Halit Ağa'nın evine takıldı. "Halit Ağa çatık kaşlarıyla bana bakıyor" korkusuyla yine ürperdim.

M. Z. Sefer

Desen : Metin Eloğlu

Ev

Topu topu bir sakı karanfil
Güneşe çıkarmak istesek
Penceresi yok
İlle pencerede mi durur çiçek

Yağmur
Hep böyle geçer miydi candan
Yıldızlar
El uzatımlık

Nerden geldi kırılan tabak sesi
Duvarları yok
Yalnız kapısı var evin
Eşikte clele durduk.

Ülkün TANSEL

Ter, korku ve yorgunluk. Açlık en geride, Amcamın nasırlı sözleri. Yüreğimde diken diken. Küfür küfür üstüne. Ne yap-sam? Geri sürüye mi gitsem, mor öküzü mü arasam? Mor öküz köye dönmüştür belki. Geberesice..

Gök gürledi birden.
Yağmur tek tek çoğalıyordu. Koşmaya başladım tekrar.

Koştum ve koştum. Bir teneke darı için...

Büyük Fırar

Ergun Evren

JANDARMALAR YETİŞMESE TÜM KOĞUŞ BOŞALACAKTI sıkıntılar saracaktı her yanı yeni baştan tutuklyacaklardı hepsini aşında "cümlemizi" tutuklyacaklardı ve tutup asacaklardı belkide boy boy fotoğraflar gazetelerde çarşaf çarşaf yazılar ve Sultanahmet cezaevinde büyük firar.

JANDARMALAR YETİŞMESE TÜM KOĞUŞ BOŞALACAKTI bilal oğlan oturup bir güzel piştov patladı türküsünü söyledi sonra hepsi birlikte söylediler sonra bir güzel küfrettiler çürük çarşaflara parmaklıklar daha kalınlaştı biryerde ve daha karanlıktı içi koğuşların türküler daha ağırdı.

JANDARMALAR YETİŞMESE TÜM KOĞUŞ BOŞALACAKTI tam üçay kesmişlerdi parmaklıkları tam üçay ve yılmadan ve çarşafsız yatmışlardı tam üçay tüm özgürlüklerinin ortasında bir yaylım ateşi alaca karanlıkta dört adam

JANDARMALAR YETİŞMESE TÜM KOĞUŞ BOŞALACAKTI tam üçay kesmişlerdi parmaklıkları tam üçay ve yılmadan ve çarşafsız yatmışlardı tam üçay

JANDARMALAR YETİŞMESE TÜM KOĞUŞ BOŞALACAKTI sultanahmet cezaevinde büyük firar bilal oğlan oturup bir güzel piştov patladı türküsünü söyledi sonra hepsi birlikte söylediler Alaca karanlıkta dört adam ve adamlar JANDARMALAR YETİŞMESE TÜM KOĞUŞ BOŞALACAKTI

YENİ ŞİİRİMİZİN İNSANLARI

Celâl ÇUMRALI

m

Bu şiirsel bildiriler Sennur Sezer ve Hasan Hüseyin'de daha toplumsal nitelikte, daha açık - seçik, ucu daha sivri - keskin'dir.

Bireylere bağlı en doğal haklardan olan sevişmeğe değinmek toplumsal öz'den uzaklaşmak olmaz mı? Olur diyenler çıkarsa gülüp geçersiniz. Sıkki Salih Gör'de ki Göçebe Aşkı Sennur Sezer'de Gecekondu'larında korkular içinde soluk alıp verirken ürperirsiniz :

Aceledir sevişmeler tek odalarda
Yarı giyinikliğinde kadınların
Kaçış - Kaçıştır
Dönüverişinden çocukların
.....
Soluk soluk yaşamalar
.....
Tez büyür çocuklar tek odalarda
İnanın
.....

Ozan inanın diyor, n'olur demeseydi: İnanın buyruğu üzerine mi inanacağız? İnanın bir buyruk değil de bir dilekse yine yanlış, dileğine uyararak mı inanacağız? Yersiz bir sözcük İnanın. Oysa biz inanıyoruz haykırdığı gerçeklere.

Yangın'dan :

Avaz avaz haykıranların kenti bu
Bütün şarkılar açığa
Ama ekmek ama kadın ama su
.....

Soyut'tan :

Bir kadının mavide salınır ayakları
Ve çocuğu doyurmaz oluverir ağlamak
Açlık en bayat ekmek
Sofralarınızdan irak

O da Nurer gibi Uyan diyor Haykırı'da :

Yoksa suç bizim olacak
Gel bu nehir kurumasın akmadan
Dalla, var çiçeklenecek tohum - tohum
Gel uyan
.....

Bezin Cumartesi'den :

Şarap bardaklarında tükenir gelecek kaygıları
Tükenir sabrı beklileyenlerin
.....
Tükenir işçi kızların haftalıkları
İstekler tükenmez
.....
Çirkin cumartesiler
Yağmurlarda uzar gider
.....

E-İden :

Mutlu uçurtmalardır çocuklar
Annelerin
Yıpranmış ellerinde
.....

Zenci'den

Kapalı gözlerle sevişiriz doğduk doğalı. ve karanlıkta
estir bütün kadınların sıcaklığı. Öyleyse neden kıyaslamak
kolları, bacakları ve kayırmak aklı.

Çorak'dan :

Biz çıplaklığından utanan kişileriz
Suç kimde

Gravür

Ercüment Kalmık

Aziz dostumuz, değerli ressam Ercüment KALMIK, 21 şubat pazar günü, saat 9.30'da geçirdiği bir kalp krizi sonucu aramızdan ayrılmıştır. Anısı önünde saygıyla eğilir, acılı ailesine, dostlarına başsağlıkları dileriz.
GÜNEY

Nurer Uğurlu yanıtıyor :

Hepimiz suçluyuz suç benim değil

(Suç'dan)

Yine Soyut'tan :

Fildişi kuleleriniz daha sarsılmadı mı
Bu ne denli uyumak
.....

Sennur Sezer bu çağrıya önce kendisi Gecekondu'daki mahmurluğundan silkinerek Y A S A K 'da artık hiç bir yasak dinlememenin bilincine kavuşmuştur.

Yasak'da ki şiir bölümlerini ve şiir başlıklarını kaldırarak okursanız Uzun Şiir'in tadını bol bol alırsınız.

n

Hasan Hüseyin'in K A V E L ' i uzun soluklu bir şiir. Uzun şiirin en iyi örneklerinden. Düzene karşı. Ezilmişlerden yana hep. Çok sert. Acı. Haklı olduğuna inaçlı. Kavel'den dizeler seçmek büyük yanlış. Baştan sona uzanan bir gürültü. Yer yer çağlayan gürülüğünde. Yer yer coşkusu ırmaklarca derelerce. Akışı Bütün'e doğru, Bütün için. Benzetiler çoğu kez maddesel, somut nitelikte.. Ve işte insanları :

Kokmuşlar mezarlığı'ndan :

Güneşe güneş benim beyoğlu beyler
Topraksa toprak benim beyoğlu beyler
.....
Ya siz kimsiniz
.....

Döl Yorgunu'ndan :

Beni sevme sakın
Ateşleri sev kıtlıkları sev yoksullukları sev
Beni sevme sakın
.....
Sokaklarda ezik gül ağrıları
Beni sevme sakın
.....

Kitabei senği mezar'ın ikiz kardeşi olan Portresi'nden :

Tarla kuşlarına inanır
Allaha inanmazdı
Denizi ilk gördüğü gün
Ölüm ölüm diye bağırdı
Ve gözlerinde mavil
Yıllarca çalkalanıp durdu
.....

K A V E L ' den :

İşime karım dedim
Karıma Kavel diyeceğim
Ve soluğum tükenmedikçe bu doyumsuz dünyada
Güneşe karışmadıkça etim
Kavel grevcilerinin türküsünü söyleyeceğim
İzin verirlerse Kavel grevcileri
İlk çocuğumun adını
Kavel koyacağım
.....

Geçitte Geyikte Güzelde'den :

Büyük bir korku gibi birden açıkta kalmışık
Eminecik İsmailcik ve ötekiler
Biz şimdi neden böyle neden böyle kendiliğinden

Çeviri—meviri derken bizim tok sözlü SARAÇ
Oldu şiir yollarında birdenbire hallaç

Atıyor, veritiriyor nice özgün ozana
Şiiri salt şiir olarak anlayıp yazana

Atıyor mangallarda kül bırakmadan hem de
Gelgelelim yine bir tat bulurum Tahsin'de

Kavga adamdır dostum inandığı uğruna
Tek kalsa bile savaştır, kuşku yoktur buna

Şiiri de kafa ile yazar, düşünür gibi
Güneş için kavga eder hem de kuş vurur gibi

Şiir şöyle ya da böyle olmalıdır onca
En iyi şiir, çocuğu ölen anne ve gonca!?

Karşıdır gerçi slogan çıkartkanlığına dostum
Ama kendisi de katı, buna tutuluyorum

Ona göre Birinci Yeni ve İkinci Yeni,
Batının bir acemi kopyası ve özentisi!

Divan şiiri Acem'e öykünme değil miydi?
Ama yine bir Fuzulî, Nedim, Bâki... yettiği.

Birer aşdır yenilik akımları şiire
Başka türlü erişilmez yerlerden evrensel

Batıdan etkilendikse şiirimiz kurtuldu
Köhnemiş ozanlıktan, kendi sesini buldu

Sen de bilirsün bunları, bilirsün ya kâfir!
Etkilenmelerden doğar ozanda güzel şiir..

Az şey midir Orhan Veli ve Oktay Rifat olmak
Muhîp, Dağlarca, Tarancı'nın yanında parlamak

İkinci Yeni tepkidir evet birincisine
Ama bir güzel tabloyu hep bütünlercesine

Bir Süreya, Bir Cansever, Turgut Uyar, İlhan Berk
Ve Karakoç, Tamer, hepsi ayrı, özgün birer renk

Daha nice etki, tepki göreceğiz kimbilir
Bu çatışmalı akıştan doğacak büyük şiir

Sen bir kafa adamı ve gönül adamısın ya
Şiire kendi dışında yük bindirmen olmasa

"Bir Ölümsüz Yalnızlık" ta, "Güneş Kavgası" ndasın
Şiir denilen güzeli aman incitme Tahsin!

Mehmet SALİHOĞLU

ERYTHRAI (ILDIR)

Athena Tapınağı

SEMİRAY A. EKBERZADE

— Arkeolog —

— 2 —

Batı Anadolu'da, Çeşme yakınında yer alan Erythrai şehrinde 1964 yılında Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile T.T.K. adına Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal ve İzmir Müzesi Müdürü Hakkı Gültekin idaresinde çalışmalara başlanmıştır.

Akropolün en yüksek düzlüğünde kazılar yapılmış ve burada bir tapınağa ait olduğu anlaşılan kalıntılar bulunmuştur. Çıkan eserler M. Ö. 670 - 545 tarihleri arasında girmektedir. Bir vazo üzerinde bulunan küçük bir yazıtın anlaşılmasına göre akropolün üstünde Pausanias'ın (*) değindiği Athena tapınağı yer almakta idi. Diğer vazo yazıtlarının gösterdiğine göre akropolde bir de Apollon tapınağı bulunuyordu.

Köy içinde yapılan araştırmalarda 6. yüzyıla ait bazaltan bir ion başlığı bulunmuştur. Akropolden indirilmiş ve köyde defalarca kullanılmış olması muhtemel olan bu parçanın bir tapınağa ait olması mümkündür. Nihayet, akropolde ele geçen ve malzemesi ile nizam bakımından bu başlığa uyabilecek bir kaidenin varlığı bun-

ların aynı yapıya ait olduğu yolundaki kanyı destekler.

Kazı sırasında Bizans suru içinde ele geçen ve ancak altıda biri kalmış olan sütun kaidesi yukarıda değinildiği gibi muhtemelen bir tapınağa ait olup Chios'ta (sakız) çıkmış olan kaidelere profil bakımından büyük bir benzerlik gösterir.

Şu halde akropolde Samos tipi ve ion nizamında arkaik bir tapınağın varlığı anlaşılmaktadır.

Burada 1965 yılında yapılan kazılarda bulunan M. Ö. 600 tarihlerine ait bir skyphos parçasındaki graffito Pausanias'ın söz konusu ettiği Erythrai tapınağını doğrular. Halen eldeki bu maddi vesikalara göre Bayraklı'dan sonraki en eski Athena tapınağı Erythrai'dekidir ki, bunu yukarıda değinilen skyphos parçasından anlıyoruz.

Kazı alanının genişlemesi ile ilerideki çalışmalar sırasında mimari parçaların daha da çoğalacağı ve belki tapınağın hiç değilse temelini ait bir kısım kalıntının gün ışığına çıkarılacağı ümit edilebilir.

(*) Pausanias VII 5, 4-9.

Şimdi bu ben sizi İstanbullu bir yağmur desem
Öpülmemiş kızların gözlerindeki
ah su bizim körlüklerimiz
Oysa ne güzeldik ne güzeldik ne çoktuk kavgalarca
geçitlerde geyikler gibi ürkek
Bu yağmur İstanbullu Marsilyalı belki de Napolili
Her yerde o çerçeve hep aynı gözlerle yağmur
Oysa biz kendi yağmurumuzda bir başka ıpsıslaktık
eminecek ismalleik ve ötekiler

.....
benim öfkem eminenin bayramsızlığı
.....
uff - ne büyümüş sevmek! yasaklar azot oksijen
.....
Nedense hep birlikte yalnızız
.....

Yahya Kemal'in : Her yerden o, hep aynı bakış, aynı e-
melde dizesini andıran Her yerde o çerçeve hep aynı gözlerle
Yağmur dizesini çıkararak okursanız, şiirin tümü daha bir
güçlenecek, etkilenecek daha sarsıcı olacaktır.

Akşam delisi'nden :

Çocuksu korkularını giyiniyorsun
Yaralı bir temmuz ikindisini

Şeyh Galip'in ünlü dizesini andırıldığı halde bu dizeleri sev-
dim. Tevfik Fikret'in SİS'i Hasan Hüseyin'de Yedi Çatalı Kazık olmuş :

Yüzünün arkasında rüzgâr gibi bir istanbul
.....

Köprü'nün dilinden hiçkimse anlamıyor hah ha
Yoklukların ortasında salaklar oratoryosu
.....

Etlere çürük çürüktü ekmeği Bizans kokuyordu
.....

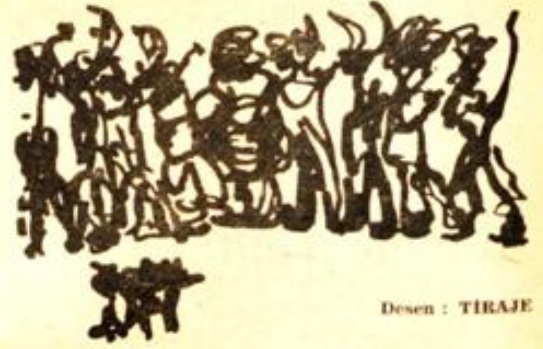
Işıkları sevmiyordum karanlığım ağrıyordu
.....

Altın gözlüklü yalnızlık bir istanbul

Hasan Hüseyin'in Gecekondu Aynası'nda sevişme olana-
ğından bile yoksundur insanları :

Bir çift güvercin garipliğimiz o yenik akşamlarda

DÜŞÜNCE

Desen : TIRAJE

Nedim ORTA

Ne desem boş. Önce söküp atmalıyım düşünceyi. Düşünce, beni tedirgin kılan, deli eden bir uğraş. Uğraş diyorum, gerçek bu. Uğraşıyorum eni konu düşünceyle. A'dan Z'ye değin bir bölük, bin bölük geliyor birbirini ardına.

Düşünceyi öldürecek bir silah var m'ola? Düşünceye kurban çok, düşünceyi kurban edecek kişi gerek, silah gerek, ilaç gerek ve daha daha...

İyisi mi düşünceyi düşünceye boğdurmalı. Tek çıkar yol bu. Tedirginim, mutsuzum, dertliyim. Nedeni düşünce...

Yarım düşünüyorum, genel olarak yarınları bakıyorum.. Ekonomik, sosyal ve de kültürel aşamaları geçmişle kıyaslıyorum. Hep düşünce, hep düşünce.

Bir insan doğuyor, tüm canlılarla birlik, hayvansallık dışında. İnsan insan olarak kalıyor bir yaşam boyu. İnsan düşünceye tutsak.

İnsan yavrusu büyüyecek önce. Yemesi, giysileri, sayırlıkları hep düşünce. Düşünecek sonra, düşünmeyi öğrenecek, tedirgin olmak, dertlenmek, deli

olmak için. Okuyacak düşünerek, yazacak, sorunlara eğilecek çözüm yolu bulmak için.

Ne desem boş. Olmuyor düşünmeden, dertlenmeden, tedirgin olmadan. İhtiyaç bu...

İyi, iyi ama deli olmak var sonuçta, düşünceye kısıvrak tutsak olmak var. Tanrısal düşünelere tutsak olmak, insancıl düşünelere tutsak olmak, toplumsal düşünelere tutsak olmak.

"Düşünüyorum, o halde varım." diyemiyorum. Düşündükçe yitiriyorum kendimi, düşündükçe düşündükçe ben ben değilim. Oysa düşünerek yazıyorum bu yazıyı da, düşünerek konuşuyorum. İnsana çıkmış adım birkez, insana... İnsan sözcüğü düşünce sözcüğüyle atbaşı gittikçe...

Ne desem boş. Düşünmemeyi düşünüyorum şimdi de. Gazete okumamak, radyo dinlememek, ülkemin sorunları üzerinde söz etmemek istiyorum. Olmuyor, olmuyor...

Düşünceye tutsak olmak zor. Sıyrılmak düşünceden düşünceden, düşünce-

HIRSIZLAMA

Yoktu yitirdiğim şey bende
İki çağla erikti gözbebeklerin
Dudakların en yangınlı dönemindeydi
Çizdim en beyaz yerine aşk pergelyle
Ezgisini denizlerin
Suç sendeydi.

Sen sağlıksızlığuma uymayan reçetede
Tek ilaç tek isim
Sarhoşum çok sen içtim.

Ellerim hırsız seni çalmaya geldi
Ya benim emekli korsan kalbim
Sana açılmaz artık
Sana yumulan kalbim.

M. Sami AŞAR

Ozanın yakında çıkacak olan "YAZMADIĞIN MEKTUPLARI BEKLEMEN" adlı şiir kitabından.

Ö Y K Ü

Uçtu sonsuz geceye kanatları pembe kuş
Geçti suları yeşil derin tünellerden
Tutmak için yaldızlı sabahları.

Güneş gökkuşağı ötesinde şafaklar uzak
Büyük günahlar işlendi bulutlar ışığında
Bunlar yazılmamıştı ona.

Kırık yıldızlar
Ve ayçiçeği ağlaması tülden gözler
Sürecek suçların bestesi kıyamete dek.

Muzaffer BUDAK

★

BİR BAŞKA BAYRAMDA

bayram yerinde benim
ellerinde boyalı şeker
kuru ekmeğin özlemini çeken
urbasız, pabuçsuz çocukların
yoksa siz
bağımsızlığımı yitirmiş bir ülkede
bayram mı yapıyorsunuz dostlarım?

bayram yerinde benim
çocukluğumdan kalma umutlarım
günlerim karanlık ki öylesine
siz yiyin baklavanızı, böreğinizi
yiyin doya-doya dostlarım
yok öcülecek yeri ellerimizin
ve de ellerinizin
sizi belki yarın
bir laşka bayramda kutlarım

Selâhattin KOÇAK

AĞIT

Kara kanatlarıyla tutsak
Yorgun bir gece iner/dağlara
Yaşamak en ağır yük sırtında
Kazar toprağı umutla
Nasırlı ellerinde zaman/parça parça

Yaşadığımız
Tek gerçek bildiğim
Kıvancım ağaçlarda kurumuş

Bitmez çilesi yurdumun
Yüreğimiz susku tarlalarda
Gecelerimiz/kara kanatlarda tutsak

Bitecek bu yol da/birgün
Şarkılı bir düş sanki yaşam
Soluksuz uzanıvermiş/karatoprağı
Kemiklerimiz

Ne kadar ben benim?
Bilmiyorum
Ne denli gerçeğim/bu bildiklerimle.

Yıldız AKINCI

★

— MOR SÜBYAN —

Yurdumda ta.. aşağıda
Akdeniz
Kimse bilmez bir mavi
Adana / Adana
Külhanlığa özlem çocukları
Jiletlemiş göğüslerini
Ala tirşeye
Mora / Mora

Yalvaç URAL

BU KAÇINCI "GEL" DEYİŞİ ÖLÜMCÜL DUYGULARLA...

Sana uzanan bakışlar sindi ölesiyse köşeye
Ölesiyse senin için yaşadı bu dudaklar
Bu gece bir başka özlem içimdeki
— İçimdeki sevgilerden öte —
GEL, çek beni yörene daha sıkı. Çek ki,
Uğru düşünelere tutsak olmasın usum
Çünkü sensin imgelerimdeki yarısancılı düş
GEL, iste beni tutuk sevillerden bitiyorum
— Sen istersen yaşamağa çokgen çizirimi —
Esrik dudaklara uzat gözlerini deli deli
Çevir yine susmuşluğumu bana
Gül bir kez daha doğaya hele
Üçüncü bir evren kurayım yaşamağa
SORMA, bu kaçınıcı çağrısı ölü dudakların seni
Kaçınıcı GEL deyişi ölümcül duygularla.

Selâhattin YAVUZKAPLAN

★

Ç Ö L

Bir şiire çiçeklenircesine
Seni nefes alıyorum
Resmini çiziyorum uyukularına.

Sen gönül yaylamda güttüğüm ceylân
Bir kelimeyle konuşuyorum seni
Gözlerini serp üzerine
Söndür beni.

Tahsin ŞENTÜRK

KELEPÇE BÖLÜMÜ

— Avuntu —

dişlerim hünerli elmayı ısırınca göneniyorum
çocuk dayamış ağzını çeşmeye serpilliyor taze
ağaçtan ısıyor kara bir böceğin yağlı sırtı
üstümüzü kuşlar kaplamış kuşlar sürüyle

çıkageliyor yaz yüklenmiş tembel bulutlarla
kış oluverse karlı buzlu ayazlı portakallı
düşüncenin tadı uykuların sessizliğin gecenin
üstümüz açık kuşkusuz tutuşturun sigaraları

yıldızların içine doludizgin gldiyoruz
ışıldılar ürüyor arıtıyor kirlil gözlerimizi
yüreğimiz kıpır kıpır hoşnut olmuşuz
caddelerde döktürüyoruz ezgileri kime ne

canın çekmiş sevillecek bir kadın seveceksin
dudakları kanlı ak elli gözistan yollarında
sevmek olağanüstü değil doğaldır davranın
çoğahyoruz kasıklarımızı sızlatan ağrılara

— Kelepçe —

bir çelik kelepçe oksitlenmiyen pırl pırl
açılıyor ışılda bir kez daha yaşatmak için
elma su böcek ağaç yıldız sevi tarla
bir gün daha soluklamak üç kere beş için

bir giz var teslim almış ellerimizi
açılmıy kalmış gömücülere bağlamışlar
yıldızlar kadar uzaktır mutluluğumuz ne kötü
bir çelik kelepçe sesi gündüzle geceyle

Ömer AŞICI

TANRILAR GIBİ YENİLMEK

Hadî, de ki; ıssız bir dağbaşı özgürlüğündeyiz
Gel işte öyle konuşalım, öyle sessiz
Böyle birden eskimesin giyindiğimiz bu güzellikler
Bu aydınlığımız da böyle birden, böyle biterek
Solmasın her kavgada daha bir içimizdeki çiçek.

Ama bu sizin gözleriniz, bu böyle vurdum duymaz
Bilir mi kocaman salonlarda nasıl ve de kaç çocuk
Bir açlığa göğeri tam pistin ortasında
Biraz tedirgin biraz sancılı ama çabuk
Dökülmez ağaçlar başkaldırısıyla güz sonrasında.

Sen daha bayrak iplerine vuran esilerin çağrışımını dince
Poyrazlarda üsüdüğünü unutup çocukluğundan beri
Hani koca kent yapılarını bir imbatmış gibi yalar da geçer
Sen daha sınırlar düşün bir sevgiyi tutuklamak halinde
Bu tutarsızlık; bu tanrılar gibi yenilmek demektir.

Aydın YALKUT

Dışarda Sanat Olayları

KANADA'dan (Engin Aşkın) :

- Kanada'da, son sürelerde 'Rock' düzeninde geliştirilen yeni bir müzik türü, büyük ilgi toplamaya başladı. "Gospel" ya da, "Spritual" adı verilen bu tür müzik, Incil'den alınmış öyküleri yansıtır. Güneyli Amerikan zencilerinin yarattığı bu müzik, ünlü Rock toplulukları yanı sıra, senfoni orkestralarının repertuarlarında hiç eksik olmuyor. Coşku ve içtenlik dolu olan ve Rock düzeninde sunulan bu türün en ünlü şarkıları, "Hellelujah", "Go Tell to The Mountain" ve "Oh Happy Day" adlarını taşıyor.
- Dünya Televizyon ve Radyo sanatçıları biraraya getirecek olan "ilk" "Dünya TV ve Radyo Sanatçıları Konferansı" önümüzdeki temmuz ayında, Toronto ve Montreal'de ortak olarak düzenlenecek. Kanada Radyo ve TV Sanatçıları Birliğince düzenlenen konferans, TV ve radyo teknolojisindeki gelişmeleri ve bu alandaki ortak sorunları konu edinecek. Şimdiye kadar, Türkiye dışında, 22 ülkenin katılacağını bildirdiği konferans, merakla bekleniyor.
- Kuzey Amerika'da turneye çıkmış olan Polonya "Mazowsze" Folk Topluluğunun Toronto'daki gösterisi, hayranlıkla izlendi. Polonya folklorünün en muhteşem bölümlerini yansıtan Mazowsze Topluluğunda, hemen göze çarpan bir başka nokta da, kadın dans sanatçılarının benzersiz güzelliği idi.
- Film sanatının klâsik örneklerini sunan yeni bir festival, Ontario Film Kurumu'na düzenlendi. İlk olarak gösterilen "Once In A Life Time" adlı ünlü film, konusu ve oyun düzeniyle seçkin bir mizah ve yergi örneği olarak göze çarptı. 1932 lerde, Russel Mack adlı ün yapmış bir yönetmen tarafından çevrilen film, o dönemde Hollywood'un iç yapısını çok etkili bir dille anlatıyor.
- 90 yaşında olmasına rağmen, müzikle ilişkisini sürdüren Amerikan orkestra yönetmeni ve kompozitörü Lepold Stokowsky'nin ABD ve Kanada TV'lerinde sunulan yaşam öyküsü, bir sanat göreni niteliğindedir. Özel program, usta icracının, alçak gönüllü ve içten kimliğine değinen bölümüyle, çok ilgi topladı.
- Rock ve Soul müziğinin büyük yıldızlarından Edwin Starr, Toronto'da gördüğü büyük ilgi yüzünden, Mart sonunda, yeni bir konser için yine Kanada'ya gelliyor. Bu satırların yazarının, HEY dergisi için yaptığı röportajda, seçkin bir kültür adamı olarak tanıdığı ünlü şarkıcının, Türkiye'ye gelme ihtimali de var.
- Bir zamanların unutulmaz ses yıldızı Frankie Lane, Toronto'daki Beverly Hills klübünde, üç konser verdi. 1950 - 58 yıllarının en ünlü seslerinden biri olan Amerikalı şarkıcı ilerlemiş yaşına rağmen, yine de başarılıydı. Sıcak davranışlarıyla sempati toplayan Frankie Lane, ünlü şarkısı "Jezebel" i, ısrar üzerine 5 kez okumak zorunda kaldı.
- Toronto'da 3. ayını tamamlayan "Joe" adlı ABD filminin daha uzun bir süre gösterileceği sanılıyor. Amerikan toplumunun iç çelişkilerini, çarpıcı bir dille anlatan film, şartlandırılmış yığınlarla, ilerici öğrencilerin ve aydınların duygusal gerilimlerini yansıtır. Öte yandan Türkiye'de de rağbet gören 'Aşk Hikâyesi' adlı pilyasa romanından perdeye aktarılan aynı addaki film, seyirci rekorları kırıyor. Bol bol gözyaşı döktüren film, eski Mısır filmlerini andırıyor.

YÜCEL YAYINLARI

P. K. 401 İstanbul

MAU MAU	Ercüment Behzat	6 TL.
YARIN İÇİN	Metin İlkin	6 TL.
FATMA HANIMIN	Kemal Bekir	6 TL.
ERİK AĞACI	Mahmut Yurter	5 TL.
ATASÖZLERİ		

YÜCEL YAYINLARI'ni İstanbul'da devamlı bulacağımız
kitabevleri : ARKIN KİTABEVİ, Ankara Cad. No 76
SANDER KİTABEVİ, Halaskargazi Cad. DÖNEM KİT-
BEVİ, Büyük Parmakkapı, Beyoğlu.

YEDİTEPE YAYINLARI

- 50 lira karşılığında 50 liralık çeşitli kitap ve Yeditepe dergisine bir yıllık parasız abone.
- Yeditepe'nin abone kampanyasına katılmız.
- Yeditepe'nin abone kampanyasını edebiyatsever dostlarınıza duyurunuz.
- Yeditepe'nin parasız örnek sayısını ve kitap listesini isteyiniz.
- P. K. 77 — İSTANBUL.

ALİŞKANLIK ve DAVRANIŞLAR

M. Ağâh ÖNEN

KESEKÂGIDI VE KÂĞIT MENDİL

İngiliz yönetiminin Irak'a kazandırdığı iki alışkanlık dikkati çeker. Hangi dükkândan ne alırsanız alın, hemen bir kesekâğıdına koyup verirler. Açık satılan şey hemen yok gibidir. Sebzeler ve anbalajlı nesnelere de kesekâğıdına konur.

İkinci alışkanlık kâğıt mendil kullanmadır. Evlerde, bürolarda, işyerlerinde ve otomobillerde herkes küçük temizliklerinde kâğıt mendil kullanır. Fakat bir temizlik aracı olarak kâğıdın israf derecesinde bol harcanması öte yandan bir pislik ve çöp deryası yaratır. Çünkü herkes kâğıdı da sokağa atar. Bağdat'ın ünlü Şorca çarşısına yolunuz düşmesin, günün her saatinde her dükkânın ortasına attığı anbalaj artığı kâğıt, karton, mukavva, talaş yığınlarının arasında yürüemez olursunuz.

ELBİSE TEMİZLEYİCİLERİ

Son yıllarda bütün şehirler gibi hızla genişleyen Bağdat'ta da yerleşme, son derece gelişmiş bir dağılımla birçok yeni kenar mahalleler meydana getirmiştir. Semtler arasında kilometrelerce genişlikte boş alanlar kalmıştır. Gerek kentnin bu boşluklarından, gerek çölden rüzgârın sürüp getirdiği toz-toprak, her yana yayılır. Hele çölden arasına kopan bir toz bulutu insanın ağızını burnunu toz toprakla doldurur. Bu yüzden evler, dükkânlar, eşyalar her zaman toz-ludur. İngilizlerin bu toz-toprakla savaş yerine buldukları çare elbise yıkama fabrikalarını Irak'a sokmak olmuştur. Adım başında raslayacağımız elbise temizleyicileri kapı önlerine yüksek askılıklara dizdikleri elbiseleri bir vitrin reklâmı gibi teşhir ederler. Levhalarında İngilizce Laundry kelimesini kocaman harflerle yazdıran bu (gassaller) yani yıkayıcılar pek yüksek olmayan bir ücretle elbiseleri kuru sistemle temizler ve İngiliz usulü ütölerek müşteriyi memnun ederler.

BESMELESİZ İŞ YOK

Irak'ta devlet görünüş bakımından laik ise de öteki Arap ülkelerinde olduğu gibi din etkisi her yanda kendini belli eder. Öyle ki resmi yazışma ve dilekçelerde sayfanın üst başına bir besmele yazılması zorunludur. Şu fıkra da besmeleyle ilgili olarak anlatılır: Fılân daire müdürlüğüne: Falan yerdeki dükkânımda satmak üzere şu kadar sandık rakı veya şarap verilmesi için ilgililere emir ve müsaadelerini... imza kulunuz Mıgırır Keçeciyan. Bu dilekçenin tepesine bir (bismillâhirrahmanirrahim) konulmadıkça bu dilekçe işleme konmaz.

ÖPÜŞMENİN ARAPÇASI

Başlıktaki kelime bir gazete, sayfalar dolduracak kornulara yol açabilir. Biz bir ufak gözlemi belirtip geçeceğiz. Irak'ta çok yakın iki erkek arkadaş uzun zamandır görüşmemişlerse, kavuştukları anda birbirlerini yanaklarından öpmezler. Yanaklar koklanır, ağızlar öpülür. Bu ağızdan öpüşme, sık sık, ardarda tekrarlanır.

CENAZE

Bağdat'ta cenaze, çok kez çıplak bir tabuta konur ve bir taksinin tepesindeki bagaja oturtularak iperle bağlanır ve öylece taşınır. Bir kimse yazın öğleden sonra ölse bile, kokmasın diye, cenazesini gün batarken bile gömerler. Halkın cenazeye saygısı, ancak, dini veya millî bir ölüye karşıdır. Örneğin İsrail Savaşı şehitleri askeri törenle, bando eşliğinde taşınır. Bu törende silâhların namlusu yere çevrilmez. Halktan bir kimsenin taksi tepesinde hızla geçirilip götürülen cenazesine kimsenin saygı gösterdiği yoktur. Hoş aslında birinin ayağa kalkıp cenazeyi selâmlamak içinden gelse bile bu saygıyı göstermeye fırsat bulamaz. Cenaze çoktan geçip gitmiştir.

(Sürecek)

(Denizleri dağa taşımak)
Desen : Aydın Karasüleymanoğlu

LARA'sız — MECNUN'suz

" Sevdiklerimizle..
Acılarımız aynı..
Mutluluğumuz aynı ama
Dünyalarımız apayrı.."

Şarkılar mı avutuyor bizi,
Yoksa öldük mü,
Olur mu böylesi yazgı?

Sen Lara'sız,
Ben Mecnunsuz..
Yaşıyoruz!..

Ayten UYAN

★

BAGBOZUMUNDA KUŞLAR

muştucusu mutluluğun bağbozumunda kuşlar
tutuyor gözbebekleri ellerimi güneşin
bağbozumunda kuşlar

en güzel mavide valsî tuna'nın
bir çift sarı yaprak olsak seninle

ve tuna'da maviler
ve bağbozumunda kuşlar

Meral KIZILTAN

★

AÇMADAN YAPAMAZDIM

Seni kırmak istemedim ben sövmedim
gözlerimle verdiğim ellerimdi anla
hani o bilmezlik var ya kendini
ekseri akşamüstleri gezinir kapımızda
tutsağtım ben böyle zamanların

seni kırmak istemedim ben sövmedim
bilinçsiz düzeylerde esrik olmuşum
ağladığım yoksun bir kentnin gürültüsü
ki gezinir akşamüstleri kapımızda
eğilimlerim oynasırda yönelirim o yana

seni kırmak istemedim ben sövmedim
hafiften bir dramda gözlerim yaşarır
bütün tellerimin gerildiği akşam
ve gezinen kapımızda bozukluğu düzenin
istememem de artık geçmiştir zaman

seni kırmak istemedim ben sövmedim
belkide bu kentnin o uğursuz yerinde yandım
kazanlarında kara kara tutkalların piştiği
ve tedirgin yüzlü kişiler gezindi kapımda
açmadan yapamazdım.

Kenan ERCAN

AĞLARIM

Karanlıklar
Hüzün verir bana
Karanlıklar boyu
Sen gelirsün aklıma
Bırakıp uzaklara gidişin gelir
Oturup ağlarım yalnızlığımıza...

Vedat GÜLER

UMUTSUZ BİR TÜRKÜ

(4. Sayfadan)

gelenin" diye düşünüyordu ki, Yunus başını kaldırıp onu gördü.

"Ulan saçları dökmüşsün" dedi.

"Saçından başlatma şimdi" diyordu ki, anasını gördü Yunus'un, sustu.

İkisi birden yürüyüp avluyu ortaladı. Sarılıp öpüştü.

Koca erik ağacının altına yürüyüp tahta sedire oturdular. Şoför olan kardeşi kurmuşlaşmış eriklerden iki dal koparıp çeşmede yıkadı ve uzattı.

Birini alıp yemeye başladı. Duvar kenarına boydan boya çiçek dikilmiş, ötede de deve tapanları mı, kayna dilleri mi ne çarıp gibi büyümüştü.

"Oralarda böyle bol çiçek var mı?" dedi onu kızdırmak için.

"Ulan Almanya'nın her tarafı çiçek, ağaç" dedi homurdanarak, küfür gibi.

Buraya gelirken uğradığı bir yığın yerden getirdiği selamları sıralamaya başladı.

"Hadi söyle bir çıkalım" dedi Yunus'a. Terliklerini çıkarıp Almanya'dan aldığı belli pabuçlarını giydi.

"Ana biz gidiyoruz. Daha sıcak, S...ye akşam üzeri gideriz."

"O amcan olacak deyyusa gitmesek de olur. Az şamarını yemedik."

"İyi oldu, iyi oldu elleme. O şamarlar olmasa böyle bilinçlenmezdik" dedi şoför kardeşi.

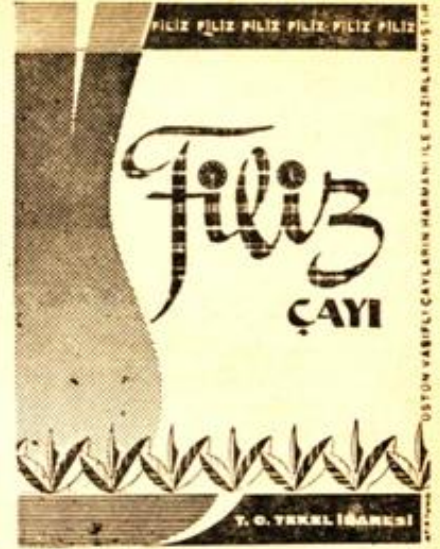
"Ne iyisi ulan, elimizde ne kaldı şu yıkık evden gayri" dedi anası.

"Siz şimdi kamyonda mı, otobüste misiniz?"

"Şirketteyiz abi. Yeni bir şirket kurduk."

"Hopörlörde reklâmını duyduğum şirket mi?"

"O ya. Adımız o biçim oldu. Bize çamur atıyorlar. Ama analarını belliyeceğiz."

Basın : 60135

Güney : 109

Yunus yürümüştü. Eyvallah çekip o da yürüdü.

"S...de ne işin var? Geçende de gelir gelmez oraya gittin."

"Amcam yahu! Gözü görmüyor. Ona madalya vermemişler. Uğraşıp alıverdim. İş madalyasında değil tabii. Üç ayda bir sebeb lensin. Getireni götüreni yok."

Demiryoluna çıkmış, selvilerin altında yürümeye başlamışlardı. Sıcakta rayların görünümü daha bir yakıyordu ortalığı.

"Oğlum kendini kurtarabilecek misin? Ondan haber ver. Orada gününü gün etmiyorsun ya?"

"Sen deli misin yahu? KONSERVE YEMEK-ten içim dışıma çıktı. Durmaz para biriktiriyorum, Bankaya epiyce koydum. Gelecek yıl bir kat alıp tekrar Almanya'ya döneceğim. Duvar ustasıyım ben. Bu toplumda neler çektiğimi, ne kadar sürüttüğümü biliyorsun. Bırak para biriktirmeyi, aç kaldım, aç! Anama çay kahve alamadım, harçlık veremedim. Görüyorsun halini, bu kadın tütün tarlalarına, patates çapasına, pamuk tarlasına gidebilir mi? Hem ne karşılığında? Güneşin altında geçen bir yömüyesine gün olur bir litre zeytinyağ alamaz. İşsiz zamanlarımda eve bakmak için karımın, dikiş makinasında beli eğrildi. Ben inşaatlarda daha kaç yıl dolaşabilirim, iskele üstlerinde ölümle pençeleşerek? Sonuç, sonuç ne? Başkalarının çocukları kolejlerde okuyacak, benimkiler ortayı yarım bırakacak. Sonra onlar da iskelelerde aç - bilaç. Yağma yok arkadaş, madem bu toplum beslemiyor beni, madem ihtiyarlığında süründürecek temelli, doyuracak topluma gideceğim."

Oturacakları kahveye gelmişlerdi. Sandalyeleri akasyaların gölgesine çektiler.

"Sen sert adamsın, yak bir bafra."

Bafraya uzandı. "Sert değilim artık" diye mırıldandı. "Olaylara serinkanlılıkla bakıyorum. Neyin üzerine gidilecek, neyin gidilmeyecek biliyorum."

"Bireyci olmuyor musun bu tutumunla?"

"Alay mı ediyorsun? Toplumu bir benim kurtaramıyacağım ortada. Madem toplumu kurtaramıyorum kendimi niye kurtarmıyayım?"

"Hayır, bana küçük burjuva diyordun da."

Güldü. Bir küfür savurup gene güldü.

damlıya
damlıya
göl
TÜRKİYE İŞ BANKASI
paranızın... istikbalinizin emniyetidir

HARAMİ DERE'DE SATILIK MÜSTAKİL TAPULU ARSALAR

Otel, motel, lokanta, gazino, mesken ve işyeri olmağa müsait, Haramidere'de meşhur tarihi koruluk karşısında Londra asfaltına cephe. Yol, su, elektrik müessesemiz tarafından yapılmaktadır. İlkokulu ve camii vardır. Vesaiti bol, havadar, manzaralı, müstakil tapulu arsaların satışına başlanmıştır. Münhasıran 252 metrekare olup, kooperatifler için de müsaittir. Peşin ödemelerde derhal tapu verilir. Taksitle satışlarımızda kolaylık gösterilir.

Müracaat :

HALİL EKMEKÇİOĞLU

Satış Büromuz :

- 1 — Haramidere Çeşme Yanındaki Yazhanemizde.
- 2 — Bakırköy Çavuşoğlu Pasajı 2 ci Kat No. 2 de.

Telefon : 71 12 47

Güney : 111

ŞEKERBANK

Günden güne büyüyen gelişen banka.

ŞEKERBANK

Bu güne kadar yaptırdığı köy okullarıyla köye,
kültürün ışığını getiren banka

ŞEKERBANK

İkramiye çekilişlerinde tasarruf sahiplerine yüzbinler
dağıtan banka

ŞEKERBANK

Birikmiş bütün tasarruflarınız için daima

ŞEKERBANK

Güney : 112

"Artık dayanağa inanıyorum. Savaş için dayanak. Bu konuda sana haksızlık etmiş olabilirim. Yıllar önce anladım iktisaden güçlü olursam daha özgür olacağımı. Ama gerçekleştiremedim bunu yurdumda. Şimdi nerede gerçekleştiresem o raya gideceğim. Artık sünepelik, bulduğuma razı olmak, bu dört dağın çukurunda dört dönmek yok. İstanbul'a dönecek ve savaşımı orada sürdüreceğim. Yazmaya oturduğumda aç kalmıyacak kadar param olacak, evim olacak, çevrem olacak. İşte o zaman daha iyi, daha titiz yazacak, yazdıklarımı para alacağım."

"Yaşadığın ortamdan uzak kalmış ol-
mıyacak mısın?"

"Hayır. Malzeme yığınağı yaptım ben. Şimdi yazmak için zaman gerek. Hayatımı sağlama aldığım malzemeyi yenilemek zor değil. Nasıl ezildiğimi, nasıl çürüdüğümü anlatacağım. Benimle ezilenlerin, boğulmamak için hâlâ çarpınanların türküsü var içimde. Kırac tarlalardaki gibi yanık bir türkü bu. Umutsuz bir türkü, Umutla doğanlar ve umutsuz ölenler! Kendimi dağıtmayı düşünmüyorum. Şiiri bıraktım. Ereğim roman."

Kalktılar, yürüye yürüye eve geldiler. Arkadaşının, saçları gibi kıramış olan zamansız sakallarını öptü.

"Akşama çıkar mısın?" dedi.

"Hayır. Köyden dönemem. Amcamı gö-

bütün
tasarruflarınız
için

HER YERDE HER ZAMAN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ZİRAAT BANKASI

Güney : 113

Basın 60050 — A — 20178

AMBULANS SERVİSİ

47 77 44

YAKININIZ — YAKINIMIZDIR

Hastalarınıza karşı sizin kadar hassasız.

Dr. Sedat Pınar'ın mesuliyetinde ilk yardım teçhizatlı

ÖZEL AMBULANS'larımız hizmetinizdedir.

Güney : 114

rüp İstanbul'a geçeceğim. Oradan ver elini
Almanya."

Yunus içeri girerken o da yürüdü.
Topal'ın Nefise koca bir salatalığı dör-
de yarmış ısırdı. Ona bakarken kabu-
ğa basmıştı, bir güzel yalpaladı."

"Ülen ırzı kırık, sen buralara pek gel-
mezdin bir aradığın mı var?" dedi Nefise.
Başını "hayır" anlamına kaldırıp yü-
rüdü. Yol boyunca gülüyordu. Eve geldi
hâlâ sürüyor.

"Birşey mi var?" dedi karısı merakla.
"Yunus" dedi, "bir salatalık kabuğuna
basıp yere düştü de ona gülüyorum. Hem
de kadınlardan biri ona dedi ki :

"Ülen ırzı kırık, önüne baksana!"

güney güney güney güney güney güney